

АНОТОВАНИЙ ЗВІТ

за договором № БФ/3- 2021 від 01. 06. 2021 р.

на Виконання завдань перспективного плану розвитку наукового напрямку
«Суспільні науки»

(назва наукового напрямку у називному відмінку)

Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира

Гнатюка

(найменування ЗВО у родовому відмінку)

1. **Термін виконання:** червень 2021 р. - грудень 2021 р.
2. **Номер державної реєстрації:** 0121U111539.
3. **Номер облікової картки заключного звіту:** _____.
4. **Мета та перелік основних завдань:**

Мета завдання – обґрунтувати методологічні підходи та концептуальні основи організації і здійснення професійної підготовки конкурентоспроможних фахівців відповідно до суспільних потреб та викликів сьогодення.

Для виконання завдань перспективного плану розвитку наукового напрямку "Суспільні науки" необхідно:

обґрунтувати методологічні підходи та концептуальні основи організації і здійснення професійної підготовки конкурентоспроможних фахівців відповідно до суспільних потреб та викликів сьогодення;

теоретично обґрунтувати та експериментально дослідити психологічні закономірності, структурні особливості та механізми становлення освітнього діалогу як інноваційної психодидактичної технології і розробити та апробувати структурно-функціональну модель її реалізації у педагогічній практиці;

виявити механізми забезпечення і розвитку професійної підготовки майбутніх фахівців, у т.ч. педагогічних профілів; розробити комплексну програму і технологію підготовки майбутніх фахівців та забезпечити їх імплементацію.

5. Короткий зміст виконаних досліджень:

Д) Здійснено теоретико-методологічний аналіз означеної проблеми в контексті гендерної парадигми; обґрунтовано концептуальну парадигму та вихідні положення у зарубіжній та вітчизняній школі; визначено та методологічно обґрунтовано модель егалітарної особистості майбутнього фахівців як ключової фігури у створенні гендерно-чутливого і недискримінаційного освітнього середовища, релевантного принципам рівноцінності та паритетності статей, відповідно до чинних законодавчих документів та міжнародних зобов'язань України на шляху реформування національної системи освіти; подано визначення «гендерна компетентність» майбутнього фахівця; окреслено організаційно-педагогічні умови формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців соціонімічних професій як складника гендерної компетентності педагога; визначено принципи, зміст і методи психолого-педагогічного супроводу становлення егалітарної особистості в університетському середовищі, чинники соціального партнерства, формування фамілістичної компетентності учнівської молоді; розроблено, апробовано та

впроваджено інноваційні гендерно-освітні технології професійної підготовки конкурентоспроможних фахівців в умовах Нової концепції української школи, на засадах «педагогіки партнерства» та гендерної «матриці» гуманістичної педагогічної спадщини, інтеграції компетентнісного, особистісно орієнтованого та гендерного підходів в контексті політики академічної доброчесності ЗВО.

II) Здійснено ретроспективний аналіз технологій дошкільної, початкової освіти (друга пол. XX – поч. XXI ст.); змодельовано технології формування м'яких навичок (soft-skills) у фахівців дошкільної та початкової освіти; формування успішної особистості старших дошкільників та учнів молодшого шкільного віку у процесі медіаосвіти; інтермедіальні технології в контексті інтегрованої мистецької освіти, формування основ правової культури учнів молодшого шкільного віку. Змодельовані технології є компонентами обґрунтованих освітніх систем полісуб'єктного середовища закладів дошкільної, початкової та педагогічної освіти, є чинником прогресивних трансформацій сучасного суспільства; удосконалено змістове наповнення навчальних дисциплін «Педагогічні технології у початковій школі», «Інноваційні технології дошкільної освіти», «Інновації у початковій школі», «Актуальні проблеми дошкільної освіти».

III) Особливістю сучасної освіти в умовах інтеграції та цифровізації є формування універсального освітнього простору, умовність меж між національними освітніми системами, їхня адаптованість до взаємодії, пошуку спільного. Орієнтуватися в таких інноваційних реаліях може педагог, здатний налагоджувати комунікацію з усіма учасниками освітнього процесу, колегами з інших країн, зацікавленими особами (стейкхолдерами) тощо. У цьому контексті актуалізується багатовимірне поняття «функціональна комунікація» як: прагматична компетентність, ціннісний орієнтир, підхід, інструмент, технологія і власне процес взаємодії та організації освітньої діяльності.

Відтак, у процесі моніторингу парадигми функціональної комунікації в Університеті виявлено осмислення учасниками освітнього процесу його сутності, можливостей, механізмів, практичної реалізації в професійній діяльності. Ресурси функціональної комунікації підвищують якість процесу підготовки майбутніх учителів і водночас програмують їх на ефективну реалізацію завдань НУШ.

IV) Здійснено системний аналіз проблеми освітнього діалогу як гуманітарної технології з урахуванням особливостей його становлення в сучасних освітніх умовах, обґрунтування теоретико-методологічних засад становлення освітнього діалогу та визначення освітнього діалогу як інноваційної психодідактичної технології, обґрунтування критеріїв, показників і рівнів освітнього діалогу в середовищі вищого закладу освіти; обґрунтовано теоретико-практичні засади моделі підготовки конкурентоспроможних фахівців до здійснення психологічного супроводу підприємницької діяльності та змодельовано технології підготовки майбутніх фахівців до їх реалізації, а саме: з'ясовано сукупність професійно-особистісних компетентностей, що обумовлюють сутність конкурентоспроможного фахівця-психолога та на формування яких слід спрямувати освітній процес у закладах вищої освіти на першому та другому рівнях вищої освіти; проаналізовано та обрано

діагностичний інструментарій визначення рівня конкурентоспроможності готовності майбутніх фахівців до здійснення професійної діяльності у сфері психологічного супроводу підприємницької діяльності; обґрунтовано інноваційні технології формування конкурентоспроможності майбутніх психологів бізнесу і управління.

V) Розглядається напрям модернізації педагогічної освіти в Україні з метою підготовки вчителів нового покоління та забезпечення умов для формування та розвитку сучасних альтернативних моделей професійного та особистісного зростання вчителів на принципах концепції SMART-освіти.

VI) Розроблено та впроваджено методичні підходи в рамках авторської інноваційної методики використання цифрових технологій для формування математичних компетентностей, їх імплементація в діяльність STEM-центру університету; проектування, розробка та пілотування навчального курсу за вибором «Цифрове математичне моделювання» для студентів першого (бакалаврського) рівня освіти для студентів математичних, природничих та технічних наук на основі використання сучасних інноваційних методів та цифрових технологій навчання математики; проведено аналіз нормативних документів, концепцій, міжнародних рамок цифрової компетентності, на основі яких визначено основні вимоги до підготовки майбутніх фахівців в закладі вищої освіти в контексті розвитку їх цифрової компетентності, а саме: неперервне навчання з використанням цифрових технологій, оцінка і відбір цифрових ресурсів для навчання, застосування цифрових технологій для вирішення конкретних завдань у рамках освітньої програми, синергія навчальних дисциплін, розробка каталогу вибіркового дисциплін з цифрової грамотності; визначено основну форму реалізації методичної складової системи розвитку цифрової компетентності майбутніх фахівців гуманітарного профілю – цифрове портфоліо як метод пізнання і самовдосконалення та проектна діяльність. Використання зазначеної форми дозволяє здобувачам вищої освіти відстежувати зміни в розвитку власного рівня цифрової компетентності.

IV) На основі теоретичного аналізу та проведеного емпіричного дослідження визначено актуальні проблеми підготовки майбутніх конкурентоспроможних фахівців в контексті стратегії модернізації освітньої галузі; обґрунтовано методологічні підходи до формування конкурентоспроможності фахівців: системний, синергетичний, акмеологічний, антропологічний, діяльнісний, суб'єктний, компетентнісний. У дослідженні вперше запропоновано фронестичний підхід до формування професійної відповідальності майбутніх фахівців; розроблено концепцію формування конкурентоспроможності майбутніх фахівців на етапі професійної підготовки; досліджено і виокремлено детермінанти, що визначають рівень сформованості конкурентоспроможності: високий рівень стресостійкості і резильєнтності майбутніх фахівців, сформованість асертивної моделі їх поведінки; сформованість професійно-суб'єктної позиції і професійної відповідальності, розвиненість позитивного, саногенного, творчого, конструктивного мислення.

VI) Окреслено показники фізичної грамотності учнівської молоді з урахуванням сучасного міжнародного досвіду та концепції, що відповідають національним особливостям фізичного виховання молоді у вищих навчальних

зкладах України; розроблено та експериментально перевірено модель формування умінь кроскультурної комунікації у майбутніх фахівців сфери фізичної культури та фізичної реабілітації; проаналізовано концептуальну сутність моделей управління змінами та перевірено їх ефективність на прикладі діяльності закладів загальної середньої освіти; розроблено модель формування готовності майбутніх фахівців фізичної культури до тренерської діяльності в ігрових видах спорту; обґрунтовано методичні аспекти силової підготовки єдиноборців; розроблено та експериментально перевірено удосконалену програму фізичної реабілітації хворих на цукровий діабет 2 типу; визначено перехідні типи реакції на проби Мартіне-Кушелєвського та їх значення для ранньої діагностики преморбідних станів; розроблено методичку кросфіт-тренувань для студентів-спортсменів та експериментально перевірено її вплив на фізичний стан.

VII) У контексті сучасних тенденцій стрімкого розвитку медіагалузі та поширення інформаційно-комунікаційних технологій особливо актуальною є підготовка: 1) висококваліфікованих фахівців медійної сфери для покращення якості щодо дотримання професійних і етичних стандартів; 2) викладачів ЗВО - для викладання фахових журналістських дисциплін; 3) студентів-журналістів – для розуміння специфіки і методики творення медіатекстів, що сприятиме формуванню модерних підходів у побудові медійних стратегій України з метою якнайшвидшої адаптації вітчизняної журналістики до реалій європейського інформаційного обширу. З огляду на актуальність дослідження на I етапі виконання перспективного плану розвитку за науковим напрямом «Суспільні науки» пріоритетним для кафедри журналістики Університету є формування у майбутніх журналістів вміння створювати медіапродукт у сфері відображення економічних, соціальних, правових, політичних питань, питань культури та мистецтва, міжнародних відносин та інших видів діяльності; аналізувати цільову, потенційну аудиторію з урахуванням інформаційних потреб. Вироблено методологію дослідження регіональних ЗМІ у парадигмі наукових знань, умотивовано запровадження новітніх підходів для аналізу текстів регіональних ЗМІ, проаналізовано семантичні, структурні та функціональні параметри медіа текстів (на прикладі регіональних медій), схарактеризовано інноваційні процеси у медіагалузі, сформовано базу даних регіональних ЗМІ, окреслено роль соціальних медіа у медіа контенті, виокремлено форми та інструменти, які використовуються для створення й реалізації маніпулятивних технологій у медіа, зокрема на телебаченні.

Одержані наукові (науково-технічні) результати: *(перелік і найменування розробленої документації, зразків продукції, матеріалів, речовин тощо, інше):*

I) Проаналізовано теоретико-методологічні засади професійної підготовки майбутніх фахівців до створення егалітарно-освітнього середовища для дітей та юнацтва. Крізь гендерний дискурс представлено концептуальну модель, виокремлено та емпірично доведено психолого-педагогічні умови становлення егалітарної особистості фахівця, подано її авторське визначення.

У контексті проблеми розроблено педагогічну модель формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців соціонімічних професій як

складника гендерної компетентності педагога та інтегративної багатокomпонентної професійно-зумовленої особистісної якості, яка є важливим компонентом професійної підготовки, забезпечує ефективну самореалізацію й професійну діяльність у міжкультурному соціумі.

Методологічно обґрунтовано реалізацію особистісно-егалітарного підходу як базового щодо формування гендерної компетентності як ключової в самовизначенні студентської, учнівської молоді та вчителів-практиків.

З позиції гендерної методології визначено принципи, зміст та методи психолого-педагогічного супроводу конкурентноспроможної егалітарної особистості в середовищі, здійснено педагогічний моніторинг щодо виявлення гендерних стереотипів та упреджень у здобувачів вищої освіти.

II) Здійснено аналіз джерельної бази з позицій наукових підходів різних галузей знань (теорії і практики комунікації, соціології, психології, педагогіки, лінгвістики, лінгводидактики, методик навчання суміжних наук та ін.), що дало змогу запропонувати сучасне авторське осмислення понять «парадигма» та «функціональна комунікація». Окреслено прагматичні аспекти комунікації майбутніх учителів. Розкрито сутність, походження, структуру, види і напрямки функціональної комунікації майбутніх учителів НУШ. Доведено, що в умовах новітніх інтеграційних викликів сукупність ідей, понять, активностей сучасного вчителя засвідчує рівень функціональної комунікації. З'ясовано, що парадигма як сукупність ментальних і фахових (теоретичних, прикладних) основ функціональної комунікації реалізується у вихованні та декларуванні особистісних та суспільних цінностей, нормах поведінки, формується під впливом зовнішніх та внутрішніх чинників, зокрема через активну методичну та науково-пошукову діяльність, самовдосконалення, безперервну освіту, міжнародну мобільність, проектну діяльність тощо. Виокремлено найбільш значущі для освітнього процесу види функціональної комунікації майбутнього вчителя НУШ.

III) Обґрунтовано та розроблено освітній діалог як процесуально – цілісну форму активного навчання конкурентноспроможних фахівців, метою якої є засвоєння професійних знань на ціннісно-смысловому рівні, і водночас як форму спілкування, у якій вирішуються проблеми розвитку особистості, надання їй психологічної підтримки, що дозволяє долати стереотипи та вирішувати особистісні проблеми учасників, формувати навички соціальної взаємодії. Встановлено, що повноцінний освітній діалог залежить від трьох складових: 1) діалогічності викладача; 2) діалогічності навчального матеріалу (як фрагменту змісту освіти, що розглядається); 3) діалогічності здобувача вищої освіти.

Визначено, що цілісний діалогічний процес можна представити на різних рівнях: 1) на рівні формального діалогу (діалог як форма спілкування суб'єктів освітнього процесу); 2) на рівні змістового діалогу (представлення в діалогічній формі матеріалу, який вивчається); 3) на рівні особистісно-смыслового діалогу (діалог як спосіб встановлення ціннісно-смыислової єдності). Обґрунтовано фасилітативну діяльність викладачів як передумову розгортання освітнього діалогу у середовищі вищої освіти.

IV) Обґрунтовано модель конкурентоспроможного фахівця та систему підготовки майбутніх психологів бізнесу і управління (довідка про впровадження № 03 – 24/04/44 Волинського національного університету імені Лесі Українки від 06.01.2022). Розроблено програму навчальної практики «Теоретичний дослідницький проєкт» (довідка про впровадження № 03 – 24/04/44 Волинського національного університету імені Лесі Українки від 06.01.2022).

V) Розроблено концепцію формування конкурентоспроможності фахівців як єдність методологічного, теоретико-змістового і технологічного концептів, яка ґрунтується на органічному взаємозв'язку з цілісним процесом становлення особистості фахівця, формування його професійної компетентності і професійної культури й орієнтована на готовності до інноваційної діяльності та конструктивного подолання професійних труднощів, що матиме відображення на ефективності професійної підготовки, якості професійного життя та успішності професійної діяльності.

VI) Обґрунтовано технологію формування м'яких навичок (soft-skills) у фахівців дошкільної та початкової освіти (довідка про впровадження № 1343 Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, № 839 від 31.12.2021 Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії); Формування успішної особистості старших дошкільників та учнів молодшого шкільного віку у процесі медіаосвіти (довідка про впровадження № 1344 Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, № 838 від 31.12.2021 Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії); Технологія формування основ правової культури учнів молодшого шкільного віку (довідка про впровадження № 1345 Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, № 837 від 31.12.2021. Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії).

VII) Розвиток цифрової компетентності майбутніх фахівців в умовах цифрової трансформації освіти є одним з основних завдань у проєктуванні та розвитку цифрового освітнього середовища ТНПУ. Для реалізації даного завдання розроблено систему розвитку цифрової компетентності майбутніх фахівців гуманітарного профілю – синергію компонентів педагогічної системи, які відображають сукупність її внутрішніх і зовнішніх елементів та забезпечують ефективний розвиток цифрової компетентності майбутніх фахівців. На даному етапі дослідження обґрунтовано методичну складову системи розвитку цифрової компетентності майбутніх учителів гуманітарного профілю, яка здійснюється у цифровому освітньому середовищі ТНПУ.

Розглянуто дидактичні аспекти проблеми імплементації змішаного навчання у вищій освіті в умовах пандемії Covid-19 при вивченні курсів «КІТ в освіті і науці», «Технології електронного навчання».

VIII) Апробовано модель навчання STEM-дисциплін в умовах пандемії COVID-19.

У ході реалізації проєкту DeDiMaMo було виконано проєктування, змістовне наповнення та апробація навчального курсу за вибором «Цифрове математичне моделювання» для здобувачів вищої освіти ТНПУ, Київського університету імені

Бориса Грінченка (Україна) та Університету Агдера (Норвегія). Як навчальна дисципліна, «Цифрове математичне моделювання» забезпечує формування у фахівців комплексу професійних знань щодо цифрових інструментів побудови та дослідження математичних моделей реальних процесів, явищ, об'єктів для отримання їх реакцій на зміну зовнішніх чинників. Це дозволяє отримати необхідні знання про об'єкт, який з тих чи інших причин не може бути дослідженим експериментально;

Завершено перший етап експериментальної перевірки концепції навчання математики у ЗВО через використання цифрових інструментів і кейси, які враховують навчальні стилі здобувачів вищої освіти та можуть бути реалізовані в адаптивному навчанні;

Проведено адаптацію та впровадження запропонованої методики серед бакалаврів і магістрів спеціальностей 014.04 Середня освіта (Математика) та 014.09 Середня освіта (Інформатика) Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка та Київського університету імені Бориса Грінченка.

IX) Обґрунтовано переваги використання SMART-технологій при дослідженні об'єктів і явищ живої природи. Вони дають змогу формувати цілісне мислення як студентів, так і школярів шляхом поєднання образного та логічного мислення та зміцнюють емоційно-ціннісне сприйняття об'єктів живої природи.

X) Розроблено модель формування готовності майбутніх фахівців сфери фізичної культури до тренерської діяльності в ігрових видах спорту, що включає у збалансованому вигляді мотиваційно-цільовий, процесуально-діяльнісний, оцінювально-результативний структурні блоки. Мотиваційно-цільовий блок включає мету, завдання, підходи та принципи, на основі яких реалізовується цей педагогічний процес. До процесуально-діяльнісного блоку включено педагогічні умови, навчальні дисципліни, методи, форми та засоби підготовки майбутнього вчителя до тренерської діяльності. Оцінювально-результативний блок охоплює компоненти, критерії, рівні сформованості готовності майбутнього вчителя фізичної культури до тренерської діяльності.

Для силової підготовки єдиноборців розроблено та апробовано комплекс вправ такого змісту: з обтяженням масою предметів; з подоланням опору еластичних предметів; у подоланні опору маси власного тіла; у подоланні опору маси власного тіла з додатковими обтяженнями; вправи з приладами, без приладів, за участю партнера, з опором, з протидією партнера. При цьому принципово важливим є різноманіття вправ, що позитивно впливає на удосконалення спортивної майстерності та сприяє зростанню рівня фізичної підготовленості спортсменів-єдиноборців. Реалізація пропонованого комплексу засобів передбачала використання повторного, ексцентричного, ізокінетичного, пліометричного, ізометричного методів і методу колового тренування.

З огляду на сучасні вимоги підготовки висококваліфікованих фахівців, використання запропонованого комплексу вправ та якісного поєднання усіх його елементів, є невід'ємною частиною підготовки фахівців фізичної культури до

формування здорового способу життя суспільства шляхом використання засобів прогресивних здоров'язбережувальних технологій.

Комплекс умінь кроскультурної комунікації фахівців сфери фізичної культури та фізичної реабілітації визначають такі компоненти, як: уміння кроскультурного спілкування, уміння кроскультурної поведінки та соціально-перцептивні вміння. Модель формування зазначених умінь у майбутніх фахівців сфери фізичної культури та фізичної реабілітації представлена сукупністю компонентів та зав'язків між ними, що визначають структуру педагогічного процесу спрямованого на якісну та кваліфіковану підготовку конкурентоспроможних фахівців. Зміст пропонованої моделі становлять цільовий, організаційний, інформаційно-технологічний та діагностично-результативний блоки.

Запроповано удосконалену реабілітаційну програму хворих на цукровий діабет 2 типу, що включає засоби фізичної реабілітації, спрямовані на профілактику та лікування супутніх захворювань і ускладнень цукрового діабету 2 типу (вправи на розслаблення м'язів, дихальні вправи, вправи на координацію і тренування вестибулярного апарату, сегментарно-рефлекторний масаж шийно-комірцевої ділянки, дозовану ходьбу (теренкур), гімнастику для ніг, вправи для м'язів спини та живота). Проведені дослідження та аналіз фізичних та гемодинамічних показників доводять ефективність розробленої програми фізичної реабілітації та можуть використовуватись для професійної підготовки майбутніх фахівців здоров'язбережувальної діяльності, удосконалення наявних методів та технологій, що використовуються фахівцями фізичної культури та фізичної реабілітації у своїй професійній діяльності, а також спрямовані на формування культури здоров'язбереження впродовж життя учнів у партнерстві з батьками, вчителями, вихователями.

XI) Доведено, що важливим аспектом підготовки майбутніх журналістів є дослідження специфічних особливостей сучасного контенту медійної сфери, що дає можливість формувати фахові компетентності на конкретних прикладах. На основі контент-аналізу сучасних медіатекстів з'ясовано, що сучасні медіа функціонують у контексті різних трансформаційних процесів, а це дозволяє їм залишатися затребуваними і продовжувати виконувати основну інформаційну функцію в суспільстві. Схарактеризовано специфіку сучасного українського медіатексту та доведено, що медіатексти забезпечують інформаційні потреби суспільства; вивчено пізнавальні його і психологічні основи впливу на людину; з'ясовано сучасну дискурсивну парадигму змін у медійній системі; означено специфіку всеукраїнських та регіональних ЗМІ у контексті сучасних суспільних тенденцій; виокремлено переваги й недоліки діяльності всеукраїнських і регіональних ЗМІ; окреслено форми та інструменти, які використовуються для створення й реалізації маніпулятивних технологій у медіа, зокрема на телебаченні. Розроблено принципи роботи ЗМІ у соціальних мережах, концептуалізовано перспективи співпраці лідерів думок та журналістів у контексті протидії деструктивним наративам.

7. Публікації за результатами досліджень:

Статті у SCOPUS / Web of Science

1. Henseruk H. R., Buyak B. B., Falfushynska H. I., Balyk N. R., Martyniuk S.V. The Technological Aspect of the SMART-TNPU Ecosystem *CEUR Workshop Proceedings*. 2021. Vol. 3013, P. 401–410. 17th International Conference on ICT in Education, ICTERI 2021. Kherson. <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85121587952&origin=resultslist&sort=plf-f> (*Scopus*)
2. Boyko M., Turko O., Dluhopolskyi O., Henseruk H. The Quality of Training Future Teachers during the COVID-19 Pandemic: A Case from TNPU. *Education Sciences*. 2021, 11, 660. <https://doi.org/10.3390/educsci11110660>. <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85118112717&origin=resultslist&sort=plf-f> (*Scopus, WoS*)
3. Samoylenko O., Snitovska O., Fedchyshyn O., Romanyshyna O., Kravchenko O. The use of a synthesis approach to develop a model for training teachers' competencies in distance teaching *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, 2021, 20(7), C. 308–327. <https://ijlter.org/index.php/ijlter/article/view/3755> (*Scopus*)
4. Vasylykevych Y., Shalnieva P., Ryk S., Zhyska H., Kikinezhdii O. Creativity and uncertainty tolerance as a resource for the psychological well-being of an individual. *REVISTA DE LA UNIVERSIDAD DEL ZULIA*. 3ª época. Año 12 N° 34, 2021. Vol. 12 Núm. 34 (2021). P. 585–603 <https://produccioncientificaluz.org/index.php/rluz/article/view/36666> (*WoS*)
5. Galynska O. M., Shkoliar N. V., Dziubata Z. I., Kravets S. V., Levchyk N. S. Innovative Teaching Technologies as a Way to Increase Students' Competitiveness. *International Journal of Education and Information Technologies*. 2021. Vol. 15. P. 215–226. <https://www.naun.org/cms.action?id=23299> [https://www.naun.org/main/NAUN/educationinformation/2021/a442008-021\(2021\).pdf](https://www.naun.org/main/NAUN/educationinformation/2021/a442008-021(2021).pdf) (*WoS*)
6. Berezka S., Panasenko E., Zhukova O., Radchuk H., Sobolyeva S., Raievska Y. Neuropsychological Peculiarities of Studying Future Psychologists' Emotional Intelligence. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*. 2021. 12(2), P. 38–52. <https://www.brain.edusoft.ro/index.php/brain/article/viewFile/1138/1306> (*WoS*)
7. Dobrovolska N., Moroz L., Shpak M., Tsekhmister Y., Vovchenko O. Motivational mechanisms of emotional intelligence development in practicing psychologists. *AD ALTA Journal of Interdisciplinary Research*. 2021. Vol. 11, Issue 2. P. 54-59. http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/110221/papers/A_08.pdf (*WoS*)
8. Orap M., Kalba Y., Savelyuk N. Economic Behavior as Information Processes Peculiarities of Decision-Making Styles in Ukrainian Students. *11th International Conference on Advanced Computer Information Technologies ACIT-2021. Conference Proceedings*. Deggendorf, Germany. 2021. Pp. 313–316 https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85116696748&origin=SingleRecordEmailAlert&dgcid=raven_sc_search_en_us_email&txGid=f2fcdd64c236cf1db91a6a8d02ccce8e (*Scopus*)

9. Hovorun T., Kaur K., Ryk H., Lomak O., Kikinezhdhi O. Positive psychology as a counterweight to youth economic deprivation. *E3S Web of Conferences*. Volume 280, 04004, 2021: Second International Conference on Sustainable Futures: Environmental, Technological, Social and Economic Matters (ICSF 2021). Published online 30 June 2021. DOI: <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202128004004> (WoS)
10. Meshko H., Meshko O., Trubavina I. Study of the Emotional Well-Being of Students in the Process of Education in the Modern School. *Journal of Intellectual Disability – Diagnosis and Treatment*. 2021. Vol. 9. No. 4. P. 381-389. DOI: <https://doi.org/10.6000/2292-2598.2021.09.04.5> (Published: 27.08.2021). (Scopus)
11. Struhanets L., Zalipska I., Zadorozhna I., Struhanets P., Dashchenko N. The National Television Broadcast Speech Expressiveness as Means of Psychological Influence on the Society. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. 2021. Issue 1, special XV. S. 41–45. URL: http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/110115/papers/A_10.pdf (WoS)
12. Tkachenko O., Zhylenko I., Poplavska N., Virchenko I., Havryliuk I., Peleshok O. Social communication management modelling. *ESTUDIOS DE ECONOMÍA APLICADA*. 2021, 38 (4). https://iaeme.com/MasterAdmin/Journal_uploads/IJM/VOLUME_11_ISSUE_7/IJM_11_07_028.pdf (Scopus)
13. Stepanyuk A., Mironets L., Olendr T., Tsidylo I. Methods of Future Natural Sciences Teachers Training to Use Smart-technologies on the Basis of Learning Apps. *17th International Conference on ICT in Education, Research and Industrial Applications. Integration, Harmonization and Knowledge Transfer*. Vol. I: Main Conference, PhD Symposium, and Posters (ICTERI 2021). (Kherson, Ukraine, September 28 – October 2, 2021). URL: <http://ceur-ws.org/Vol-3013/> <http://ceur-ws.org/Vol-3013/20210411.pdf> (Scopus).
14. Latyshev M., Shandrygos V., Tropin Y., Polianychko O., Deineko A., Lakhtadyr O., Mozoliuk O. Age distribution of wrestlers participating in the world championships. *Acta Kinesiologica*. 2021. Vol. 15 (1). P. 138–143. URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000734039600015> <http://actakinesiologica.com/age-distribution-of-wrestlers-participating-in-the-world-championships/> (WoS)
15. Gumenyk S., Sereda I., Hulka O., Lavrin H., Ladyka P., Kuz Yu. Effect of yoga on biological age indicators of 14-15-year-old girls. *Journal of Physical Education and Sport*. 2021. Vol. 21 (5). P. 2956–2962. DOI:10.7752/jpes.2021.s5392 <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85120776575&origin=resultslist&sort=plf-f> (Scopus).
16. Chykalova T., Mieliekiestseva N., Kovalchuk O., Matiash V. Professional competencies of primary school teachers: life-long learning. *AD ALTA – Journal of interdisciplinary research*. 2021. Vol. 11. Issue 2. P. 27-33. URL https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/110222/papers/A_05.pdf (WoS)
17. Leonova I. M., Kiz O. B., Dobrovolska N. A., Chyzhyk K. O., Hovorun T. V. Cognitive Models of Loneliness in Women in Early and Middle

Adulthood. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*. 2021. 12(4), P. 107-138. <https://doi.org/10.18662/brain/12.4/241> (WoS)

Статті у журналах категорії Б

1. Скасків Г. М. Цифровий інструментарій учителя інформатики. *Інноваційна педагогіка: науковий журнал*. Вид. дім: Гельветика, 2021. Вип. 41. С. 147–150. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2021/41/part_2/31.pdf
2. Мешко Г. М., Мешко О. І. Формування професійної відповідальності майбутніх учителів. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». Ужгород : Ужгородський нац. ун-т, 2021. Вип. 2 (49). С. 103–106. DOI: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2021.49.103-106>
3. Пришляк О. Ю. Професіограма фахівця соціономічної професії в контексті міжкультурності. *Журнал Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. Сер.: Соціальна робота та соціальна освіта. 2021. Вип. 1 (6). С. 220–227. URL: <http://srsou.edu.ua/article/view/234208>
4. Кравець В. П., Кравець С. В. Проблеми сексуальної соціалізації учнівської молоді України в світлі “Стандартів сексуальної освіти в Європі”. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: педагогіка. 2021. №2. С. 161–171. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/23971>
5. Грод І., Лешук С., Олексюк В. Організація процесу постановки і розв'язування прикладних задач як засіб підвищення якості вивчення інформатики у закладах вищої освіти. *Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка*. Серія: Педагогіка. 2021. Вип. 2. С. 144–154. URL: <http://nzp.tnpu.edu.ua/article/view/250929>
6. Мешко Г.М., Мешко О.І. Формування професійної відповідальності майбутніх учителів. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2021. Випуск 2(49). С. 103–106. DOI: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2021.49.103-106>
7. Кізь О. Б. Проблеми становлення особистості в умовах гендерної депривації. *Вісник Національного університету оборони України : збірник наукових праць*. Київ : НУОУ, 2021. Вип. 3 (61). С. 35–49. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/20818>
8. Жирська Г. Я., Біла Є. С., Шкіринець В. М. Формування фахових компетентностей майбутніх учителів природничих наук. *Інноваційна педагогіка*. 2021. Вип. 39. С. 38–45. URL: <http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2021/39/9.pdf>
9. Вихор С., Радченко О. Особливості практичного впровадження дистанційного навчання під час викладання предметів педагогічного циклу у ЗВО. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 35. Том 1. С. 297–305. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/35_2021/part_1/48.pdf
10. Радченко О. Я., Вихор С. Т. Аналіз можливостей і особливостей використання е-підручників в умовах зміни формату навчання. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр.*

Запоріжжя : КПУ, 2021. Вип. 75. Т. 2. С. 79–85. URL: http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/75/part_2/17.pdf

11. Барна О., Кузьмінська О. Моделі та ресурсне забезпечення навчання STEM-дисциплін в умовах пандемії COVID-19. *Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка*. Серія: Педагогіка. 2021. Вип. 1. С. 224–232. URL: <http://nzp.tnpu.edu.ua/article/view/236498>

12. Балик Н., Шмигер Г. STEM-освіта в контексті підготовки майбутніх педагогічних кадрів. *Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка*. Серія: Педагогіка. 2021. Вип. 2. С. 67–74. URL: <http://nzp.tnpu.edu.ua/article/view/250719>

13. Чорна І., Оконська Н. Теоретичний аналіз психологічних механізмів сприймання екранної інформації в підлітковому віці *Вісник Львівського університету*. Серія психологічні науки. Львів: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 10. С. 133–138. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/23351>

14. Байрамова О., Нестайко І., Чередник Л. Стратегічні напрямки реформування та модернізації системи вищої освіти в Україні. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Видавничий дім «Гельветика». 2021. Випуск 42. Том I. С. 221–227. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/42_2021/part_1/32.pdf

15. Шульга І. М. Реалізація інклюзивної освіти за кордоном (на прикладі Скандинавських країн). *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2021. № 3. С. 180–187. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/22907>

16. Hruts N. M., Plavutska O. P., Zakordonets N. I. The role of pedagogical disciplines in the spiritual self-actualization of student youth. *Інноваційна педагогіка*. Вип. 32. Т. 1. 2021. С. 184–187. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2021/32/part_1/42.pdf

17. Боднар О., Горішна О. Функції управління закладом освіти в умовах змін. *Імідж сучасного педагога*. 2021. № 6. С. 5–10. <http://isp.poippo.pl.ua/article/view/248797/247892>

18. Орап М. О., Кальба Я. Є., Акімова Н. В. Суб'єктивне благополуччя та рівень тривожності під час кризи COVID-2019: дослідження українського юнацтва. *Науковий журнал Інсайт: психологічні виміри суспільства*. 2021. № 6. С. 28–39. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2021-6-3>
<http://insight.journal.kspu.edu/index.php/insight/article/view/84>

19. Орап М. О., Кальба Я. Є. Дослідження економічних аттитюдів української молоді: теоретико-практичні аспекти. *Економічна психологія. Інсайт: психологічні виміри суспільства: наук. журн.* Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 5. С. 117–133. <http://insight.journal.kspu.edu/index.php/insight/article/view/76>
DOI: <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2021-5-8>

20. Кікінежді О. М., Савелюк Н. М., Мороз Л. І. Соціально-демографічні предиктори жіночого політичного лідерства в Україні. *Вісник Національного*

університету оборони України : збірник наукових праць. Київ : НУОУ, 2021. Вип. 3 (61). С. 50–59. <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/20808>

21. Драган-Іванець Н. В., Синоруб Г. П. Навчальне відео як творчий проєкт студентів-журналістів в умовах дистанційного навчання (на прикладі дисципліни «Спеціалізація: інтернет, телебачення»). *Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка*. Серія: Педагогіка. 2021. № 2. С. 41-49. URL: <http://nzp.tnpu.edu.ua/article/view/250925>

22. Кушнір О., Решетука Т. Ідентифікація фейків в контексті формування критичного мислення майбутніх педагогів. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: педагогіка. 2021. № 1. С. 138-145. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/19392>

23. Поплавська Н. М., Дащенко Н. Л. Нові політичні терміни у мові інтернет-видань (семантико-функціональний аспект). *Записки з українського мовознавства*. 2021. Вип. 28. С. 10-23. DOI: <http://zum.onu.edu.ua/article/view/235595>.

24. Барладин О. Р., Вакуленко Д. В., Вакуленко Л. О., Храбра С. З., Безпалько В. А. Перехідні типи реакції на пробу Мартіне-Кушелєвського та їх значення в діагностиці преморбідних станів осіб різного віку. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2021. Vol. 9(140). P. 17-20. DOI: [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.9\(140\).04](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.9(140).04)

25. Сопотницька О. В., Машталер І. І. Структурно-педагогічна модель формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до тренерської діяльності в ігрових видах спорту. *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка*. Дрогобич : Гельветика, 2021. Вип. 36. Т. 3. С. 210-216 DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/36-3-36>

26. Корнієнко С. Основні чинники використання засобів атлетичної гімнастики у процесі силової підготовки юних борців греко-римського стилю. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету*. 2021. Vol. 53, С. 86–94. URL: <http://visnyk.idgu.edu.ua/index.php/nv/article/view/461>

27. Корнієнко С. Силова підготовка спортсменів-єдиноборців: деякі методичні аспекти проблеми. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету*. 2021. Vol. 56. С. 151–158. URL: <http://visnyk.idgu.edu.ua/index.php/nv/article/view/498>

28. Бойко М. Зарубіжний досвід управління якістю вищої педагогічної освіти. *Adaptive Management: Theory and Practice. Series Pedagogics*, 2021. Том 11 (21). С. 32–38. URL: <https://amtp.org.ua/index.php/journal/article/view/389/338>

29. Бондар Ю. В. Діагностичний інструментарій для визначення рівнів сформованості творчих умінь молодших школярів. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи: наук. збірник Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. 2021. Випуск 2 (6). С. 35–41. <http://ppsh.udpu.edu.ua/issue/view/14882>

30. Кузьма І. І. Розвиток ідей медіаосвіти в дошкільних закладах та початкових школах України у 1985–1991 рр. *Молодь і ринок*. 2021. № 10 / 196. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2021.248811>

31. Писарчук О. Т., Чайка В. М. Психолого-педагогічний потенціал гумору як засобу навчання і виховання учнів початкової школи. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: педагогіка. 2021. № 2. С. 41–49. URL: <http://nzp.tnpu.edu.ua/article/view/250691>

32. Руденський Р., Жаркова І. Приватні заклади дошкільної освіти як альтернатива державним установам з освітньої підготовки дошкільників. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: педагогіка. 2021. №2. С. 59–66. URL: <http://nzp.tnpu.edu.ua/article/view/250718>

33. Слозанська Г. Особливості підготовки дітей з особливими освітніми потребами до навчання у закладах загальної середньої освіти. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Секція: педагогіка, 2021. № 2. С. 50–59. URL: <http://nzp.tnpu.edu.ua/article/view/250696>

34. Kutsa L., Kondratieva T.. Life writing about childhood as narration of identity formation experience. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич : Гельветика, 2021. Вип. 40. Том 2. С. 104–112. <https://ir.vtei.edu.ua/g.php?fname=27313.pdf>

Статті в закордонних виданнях

1. Balyk N., Grod I., Vasylenko Y., Shmyger G., Oleksiuk V. The Methodology of Using Augmented Reality Technology in the Training of Future Computer Science Teachers. *International Journal of Research in E-Learning*. 2021. Vol. 7(1). P. 1–20. <https://doi.org/10.31261/IJREL.2021.7.1.05>

2. Radchuk, H., Adamska, Z., Oliinyk, M., & Chopyk, S. (2021). Paradigms in Modern Higher Education Development. *LUMEN Proceedings*. 2021. Vol. 16. P. 385–396. DOI: <https://doi.org/10.18662/lumproc/atee2020/26>
<https://proceedings.lumenpublishing.com/ojs/index.php/lumenproceedings/article/view/680>

3. Udych Z. Inclusive and resource center in the structure of a higher education establishment. *Vzdelávanie a spoločnosť* 2021. Vol. VI. S. 158–163. <http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Bernatova16>

4. Naumchuk V., Gorlach V., Sydoruk A., Omelianenko H., Panchenko V. Formation of cross-cultural communication skills of future service specialists. *ALRJournal*. 2021. Iss. 5(10). P. 1–11. DOI: 10.14744/alrj.2021.15428 <https://alrjournal.com/jvi.aspx?un=ALRJ-15428&volume=5&issue=10>

5. Bodnar O., Boyko M., Horishna O., Naumchuk V. Conceptual essence of change of management models in the educational environment: theory and practice. *ALRJournal*. 2021. Iss. 5(8). P. 26–35. DOI: 10.14744/alrj.2021.75547 <https://alrjournal.com/jvi.aspx?pdire=alrj&plng=eng&un=ALRJ-75547&look4>

Інші публікації

1. Мешко Г.М., Мешко О.І. Розвиток аутопсихологічної компетентності вчителя в координатах профілактики професійного вигорання. *Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи*. Том X: *Ефекти участі в розвитку науки та освіти на відстані* / ред.: Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький. Конін – Ужгород – Херсон: Посвіт, 2021. С. 264-267. <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/23704>

Монографії (за кордоном)

1. Henseruk H., Buyak B., Tereshchuk H., Boyko M., Henseruk Y. The teacher in the system of developing students' digital competence. *E-learning in the Time of COVID-19. Scientific. Monograph*. Editor Eugenia Smyrnova-Trybulska, Katowice–Cieszyn 2021, Vol. 13, pp. 238–248 ISSN 2451-3644 (print edition), ISSN 2451-3652 (digital edition), ISBN 978-83-66055-25-4.

[http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/24013/1/HENS BUJAK TERESH BOJKO_238-248.pdf](http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/24013/1/HENS_BUJAK_TERESH_BOJKO_238-248.pdf)

2. Balyk N., Shmyger G., Vasylenko Y., Skaskiv A., Oleksiuk V. Didactic Aspects of Blended Learning in Higher Education Institutions in a Pandemic Time. In Smyrnova-Trybulska E. (ed.) (2021) *E-learning in the Time of COVID-19. "E-learning" Series*. Vol. 13 (2021) pp. 65–76. Katowice-Cieszyn: STUDIO NOA for University of Silesia. ISSN 2451-3644 (print edition) ISSN 2451-3652 (digital edition) ISBN: 978-83-66055-25-4

[http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/24012/1/DLCC Balyk Shmyger 65-75.pdf](http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/24012/1/DLCC_Balyk_Shmyger_65-75.pdf)

3. Kuzminska O., Morze N., Mazorchuk M., Barna O., Dobriak V. How are Balance Synchronous and Asynchronous teaching and learning: local study. *13th Annual International Scientific Conference «Theoretical and Practical Aspects of Distance Learning – online»*. Subtitle: «E-learning in Covid-19 pandemic time», Monday 11th and Tuesday 12th October 2021, University of Silesia in Katowice (Poland) https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/39661/1/16-Article-DLCC-2021_NM-OK-OB-final-corrected-1_final.pdf

4. Шпак М. М. Психологічні особливості розвитку емоційного інтелекту в студентському віці. *Pedagogical and psychological science and education: transformation and development vectors* : collective monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2021. Vol. 2. P. 342–359. <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/23573>

5. Савелюк Н. М. Базова психосемантична структура образу COVID-19 як чинник страху захворювання. *Pedagogical and psychological science and education: transformation and development vectors*: Collective monograph. Vol. 2. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2021. С. 262–283. <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/23133>

6. Synorub H., Dragan-Ivanets N. Youtube streaming as an interactive presentation of student's projects (as an example of the subject «specialization: internet, TV»). *Role of science and education for sustainable development* : monograph. Katowice : Publishing House of University of Technology, 2021. P. 570-575. <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/23723>

7. Oliiynyk M., Yankovych O. The soft-skills development in preschool education future specialists. *Uczenie się w trakcie życia – aspekty, postulaty, uzasadnienia*. Redakcja naukowa Anna Przygoda, Katarzyna Potaczała-Perz, Stanisław Kowalski. Toruń, Wydawnictwo Adam Marszałek, 2021. С. 303 – 318.
<http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/23988>

8. Янкович О. І. Technology of bases of legal culture formation in primary school pupils. *Protection of children's rights from a legal, pedagogical and psychological perspective: monograf.*, Red. Jacek Mrozek, Oksana Homotiuk, Oksana Koval, Olsztyn 2021, Publisher: Centre for Eastern Europe Research UWM in Olsztyn, ISBN 978-83-61605-55-3. С. 253–261. <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/23106>

Монографії (в Україні)

1. Пришляк О. Ю. Формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців соціономічних професій: теоретичний контекст : монографія / за наук. ред. В. П. Кравця. Тернопіль: Осадца Ю. В., 2021. 552 с.
<http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/23568>

2. Васильківська Н. Використання ментальних карт у підготовці майбутніх фахівців початкової освіти. *Стратегічні напрями розвитку сучасної української лінгводидактики* : монографія / за ред. Е. Палихати, О. Петришиної. Тернопіль : Підручники і посібники, 2021. С. 287–297.
http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/19654/1/28_Vasylikivska.pdf

3. Кікінежді О., Кізь О. Проблема розвитку егалітарної особистості майбутнього педагога: освітній контент. *Психологічні ресурси в умовах життєвої та суспільної кризи: соціальний та особистісний виміри* : колективна монографія. Херсон : Вишемирський В. С., 2021. С. 66-89.
<http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/21118>

4. Лупак Н. М. Інтермедіальні технології в контексті інтегрованої мистецької освіти. *Інтегральна система мистецької освіти: етнокультурний напрям розвитку здібностей творчої особистості*: колективна монографія. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021, С.150-171.
http://www.ps.stateuniversity.ks.ua/eng/file/issue_84/part_2/25.pdf

5. Турко О. Лінгводидактичні засади навчання грамоти першокласників в умовах Нової української школи. *Стратегічні напрями розвитку сучасної української лінгводидактики* : монографія / за ред. Е. Палихати, О. Петришиної. Тернопіль: Підручники і посібники, 2021. С. 97–106.
http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/19636/1/10_Turko.pdf

Підручники, навчальні і методичні посібники

1. Гончаровська Г.Ф. Психологічний супровід дітей з особливими освітніми потребами. Психологічний супровід дітей з особливими освітніми потребами: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності Психологія, Інклюзивна освіта. Тернопіль, ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2021. 140 с.

2. Шпак М.М. Методичні рекомендації до написання, захисту та оцінювання кваліфікаційних робіт зі спеціальності 053 «Психологія» / укладач : М. М. Шпак. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2021. 48 с.

3. Боднар О. Менеджмент персоналу закладу загальної середньої освіти : навчально-методичний посібник. Тернопіль : Крок, 2021. 380 с. http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/e-lib/DocDescription?doc_id=254091
4. Управлінська практика : навчально-методичний посібник для магістрантів спеціальності 073 Менеджмент / О.С. Боднар, В.М. Чайка, Г.М. Мешко. Тернопіль : Шпак В. Б., 2021. 50 с. http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/e-lib/DocDescription?doc_id=254093
5. Педагогічна практика: методичні рекомендації з питань організації і проведення / уклад. : Г. М. Мешко, З. І. Удич, І. М. Нестайко, Г. М. Груць. Тернопіль : ТНПУ, 2021. 112 с. http://10.1.2.103/knugu-virtual/praci-vuklad/2021/Meshko_Udych_Nestaiko_Hruts_Pedahohichna_praktyka.pdf
6. Радченко О. Я., Кодлюк Я. П. Педагогіка вищої школи: методичні рекомендації для викладачів, магістрантів та студентів закладів вищої освіти. Тернопіль: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2021. 35 с.
7. Комп'ютерний зір в OpenCV. Лабораторний практикум для магістрантів 015.39 Професійна освіта (Цифрові технології) / Уклад. Цідило І. М., Мазур І.-С. В. Тернопіль, ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2021. 92 с.
8. Васильківська Н. А. Методика навчання мовно-літературної освітньої галузі : навчальний посібник [для студ. вищ. навч. закл.]. Тернопіль : ФОП Осадца Ю., 2021. 64 с.
9. Лушпинська Л., Бабій І. Основи лінгвостилістики. Практикум: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 013 Початкова освіта. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2021. 56 с.
10. Навчання української мови в 4 класі : методичний посібник / М. С. Вашуленко, Н. А. Васильківська, С. Г. Дубовик. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2021. 256 с.
11. Луцик І. Б., Гевко І. В., Потапчук О. І., Рак В. І. Геометричне проектування засобами САПР: навчально-методичний посібник для підготовки фахівців за спеціальністю 015.39 «Професійна освіта. Цифрові технології» – Тернопіль, ТНПУ, 2021. 120 с.
12. Потапчук О. І., Гевко І. В., Луцик І. Б., Сіткар Т. В. Перспективні мови Web-розробок: посібник для студентів спеціальності «Професійна освіта. Комп'ютерні технології». Тернопіль : ТНПУ, 2021. 186 с.
13. Потапчук О. І., Програмування засобами C++ : методичний посібник для студентів спеціальності 015.10 «Професійна освіта. Комп'ютерні технології». Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2021. 60 с.
14. Рак В. І., Луцик І. Б., Потапчук О. І., Франко Ю. П., Ящик О. Б., Довідник термінів та понять з інформаційно-технічних засобів навчання: навчальний посібник. Тернопіль : ТНПУ, 2021. 192с.
15. Пальчик А. О., Ожга М.М. Комп'ютерний дизайн та мультимедіа в середовищі Adobe Photoshop. Навчально-методичний посібник для студентів

спеціальності 015.39 Професійна освіта (Цифрові технології) / А.О.Пальчик, Ожга М.М. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ імені В. Гнатюка., 2021. – 158 с.

16. Будна Н.О., Гладюк Т.В., Заброцька С. Г., Шост Н.Б. Я досліджую світ. : конспекти уроків : 4 кл. : посібник для вчителя : у 2-х . Ч. 2 (до підручника Будної Н.О., Гладюк Т.В., Заброцької С. Г., Шост Н.Б.). Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2021. 160 с. <https://bohdan-books.com/catalog/book/138886/>

17. Будна Н.О., Гладюк Т.В., Заброцька С. Г., Шост Н.Б. Я досліджую світ. : конспекти уроків : 4 кл. : посібник для вчителя : у 2-х . Ч. 1 (до підручника Будної Н.О., Гладюк Т.В., Заброцької С. Г., Шост Н.Б.). Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2021. 160 с. <https://bohdan-books.com/catalog/book/138637/>

Тези

1. Meshko H.M., Meshko O.I. Professional Responsibility of the Future Teachers: The Essence and Problem of Formation. *Pedagogy, psychology and teaching methods: international experience: proceedings International scientific and practical conference, July 16-17, 2021; ISMA University of Applied Sciences (Riga, Latvia). Riga, Latvia: «Baltija Publishing». 2021. P. 27-30. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-114-5-6>*

2. Radchuk H., Logvys O. The Problem of Leadership Qualities Development of Future Teachers *Conference proceedings VII International research & training conference 'Public health – social, educational and psychological dimensions' 17 July 2021, Lublin, Poland. P. 41 – 42 https://www.kul.pl/files/1478/conference_proceedings_2021.pdf*

3. Генсерук Г. Р. Інтерактивні методи навчання у вивченні інформатики. *About modern problems in science and ways to solve them : Abstracts of XII International Scientific and Practical Conference (December 06 – 08, 2021). Graz, 2021. P. 266-268. <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/23752>*

4. Гладюк Т.В. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до навчання учнів соціальної і здоров'язберезувальної освітньої галузі. *Theory and practice of modern science: collection of scientific papers "SCIENTIA" with Proceedings of the II International Scientific and Theoretical Conference (November 12, 2021). Krakow : European Scientific Platform, 2021. Vol. 2. P. 64-65.*

5. ORAP M., KALBA Y., SAVELYUK N. Correlations between economic activity and economic attitudes of Ukrainian students. *International European conference on interdisciplinary scientific research. August 8-9. 2021. Warsaw, Poland.*

6. Балик Н.Р., Шмигер Г.П. Особливості реалізації STEAM навчання. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи: Матеріали VIII міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 11–12 листопада 2021 року, м. Тернопіль, Тернопіль: ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2021. С. 237–240.*

7. Сіткар В., Сіткар С. Вплив пандемії на психічне здоров'я та освітній менеджмент учасників освітнього процесу. *Використання технологій менеджменту якості в управлінні закладами освіти: збірник матеріалів V регіональної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, Україна, 26 листопада 2021 року). Тернопіль, 2021. С. 58–63. http://conf.fizmat.tnpu.edu.ua/media/arhive/23.11.2021_bW4IMDE.pdf*

8. Барна О.В., Деренівський Я.В. Використання цифрових інструментів для проведення соціометричного дослідження. *Сучасні цифрові технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи*. Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Тернопіль, 11-12 листопада, 2021), С. 203–205.
9. Василенко Я.П., Гулич А.В. Особливості реалізації моделі управління запасами. *Сучасні цифрові технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи*. Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Тернопіль, 11-12 листопада, 2021), С. 57–60.
10. Гладюк Т.В. Розвиток творчого потенціалу майбутніх вихователів дошкільної освіти у процесі вивчення курсу «Основи природознавства з методикою». *Актуалізація творчого професійного потенціалу майбутніх фахівців дошкільної освіти* : збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Умань, 12 лист. 2021 р.). Умань : Візаві, 2021. С. 21-23.
11. Драган-Іванець Н. В., Рогачук О. В. Специфіка висвітлення подій регіонального масштабу на всеукраїнському і тернопільському телеканалах. *Topical issues of modern science, society and education : Proceedings of V International Scientific and Practical Conference* (November 28-30, 2021). Kharkiv : SPC "Sci-conf.com.ua", 2021. P. 1223–1230.
12. Жирська Г., Мішук Н., Барна Л., Степанюк А. АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО УЧИТЕЛЯ ПРИРОДНИЧИХ НАУК. *Професійний розвиток педагога в умовах інтеграції до європейського освітнього простору: міжнародна академічна та професійна / професійно-педагогічна мобільність: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, 26 – 27 листопада 2021 року)*/ за ред. Ю.М. Козловського, О.М. Ієвлева, Т.М. Горохівської, М.Ф.Криштановича, О.Якимець; за заг. ред. О.М. Ієвлева. Львів, 2021. С. 233-236. <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/23995>
13. Кізь О. Депривація у батьківській сім'ї як загроза щасливому дитинству. *Дитина у тривожному середовищі: розвивальні та відновлювальні практики* : збірник тез (1 червня 2021 року, Київ). Київ : КНУ імені Тараса Шевченка, 2021. С. 36-40. <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/23551>
14. Кізь О.Б. Соціальні, внутрішні та особистісні ресурси подолання гендерної депривації в шлюбно-сімейних стосунках. *The XV International Science Conference «Trends in the development of science and practice»*, December 27 – 29, Madrid, Spain. P. 268-273. <https://eu-conf.com/wp-content/uploads/2021/12/TRENDS-IN-THE-DEVELOPMENT-OF-SCIENCE-AND-PRACTICE.pdf>
15. Кікінежді О. Егалітарне шкільне середовище: простір безпеки, підтримки та розвитку сучасної дитини. *Дитина у тривожному середовищі: розвивальні та відновлювальні практики* : збірник тез (1 червня 2021 року, Київ). Київ : КНУ імені Тараса Шевченка, 2021. С. 40-44. <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/23552>

16. Кравець В.П., Кравець С.В. Глобалізація як передумова актуалізації фамілістичної підготовки молоді в незалежній Україні. *Scientific Collection «InterConf»*, (70). Salvador, Brazil; pp. 38-46. <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/23975>
17. Кравець В.П., Кравець С.В. Демографічні аспекти дошлюбної підготовки учнівської молоді. *Science, innovations and education: problems and prospects. Proceedings of the 1st International scientific and practical conference. CPN Publishing Group.* Tokyo, Japan. 2021. Pp. 277-286 <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/23978>
18. Кравець В.П., Кравець С.В. Зміст та структура формування сексуальної компетентності учнівської молоді // *Scientific Collection «InterConf»*, (71): with the *Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference «Current Issues and Prospects for the Development of Scientific Research» (August 19-20, 2021) at Orléans, France; Epi, 2021.* pp. 91-109. <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/23977>
19. Кравець В.П., Кравець С.В. Методичні аспекти фамілістичної підготовки школярів// *Modern scientific research: achievements, innovations and development prospects. Proceedings of the 3rd International scientific and practical conference. MDPC Publishing.* Berlin, Germany. 2021. Pp. 194 – 200. <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/23974>
20. Кравець В.П., Кравець С.В. Методичні інновації в підготовці учнівської молоді до сімейного життя в зарубіжній педагогіці. *Scientific Collection «InterConf»*, (73) Melbourne, Australia; CSIRO Publishing House. pp. 101-111. <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/23976>
21. Кравець В.П., Кравець С.В. Проблеми формування у старшокласників загальноосвітньої школи потреби в сім'ї // *Results of modern scientific research and development. Proceedings of the 6th International scientific and practical conference. Barca Academy Publishing.* Madrid, Spain. 2021. Pp. 231-238. <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/23996>
22. Кравець В.П., Кравець С.В. Проблеми ціннісних орієнтацій в рамках фамілістичної перспективи учнівської молоді. *European scientific discussions. Proceedings of the 10th International scientific and practical conference. Potere della ragione Editore.* Rome, Italy. 2021. Pp. 134-140. <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/23973>
23. Кравець В.П., Кравець С.В. Формування соціально-психологічної зрілості особистості майбутнього сім'янина// *International scientific innovations in human life. Proceedings of the 2nd International scientific and practical conference. Cognum Publishing House.* Manchester, United Kingdom, 2021. Pp. 21-27. <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/23999>
24. Лупак Н. М. Інтермедіальні технології як навчальна дисципліна у закладах вищої освіти. «*Topical issues of modern science, society and education» Матеріали II міжнародної науково-практичної конференції (5-7 вересня 2021).* Харків, 2021. С. 359-363.

25. Лупак Н. М. Техніка постановки запитань – інструмент педагогічної майстерності вчителя. «*International Scientific Innovation in Human Life*» *Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції*. (22-24 вересня. 2021). Манчестер, 2021. С. 191-196.

26. Мешко Г.М., Мешко О.І. Асертивність як умова безпечної поведінки менеджера: стан сучасного наукового дискурсу. *Актуальні проблеми безпеки життєдіяльності людини в сучасному суспільстві: матеріали Всеукраїнської науково-теоретичної інтернет-конференції* (Миколаїв, 24 листопада 2021 р., Миколаївський національний аграрний університет). Миколаїв: МНАУ, 2021. С. 243-245. <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/23985>

27. Мешко Г.М., Мешко О.І. Розвиток аутопсихологічної компетентності вчителя в координатах профілактики професійного вигорання. *Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи*. Том X: Ефекти участі в розвитку науки та освіти на відстані / ред.: Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький. Конін – Ужгород – Херсон: Посвіт, 2021. С. 264-267. <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/23704>

28. Чайковська Г.Б., Жаркова І.І. Освіта для сталого розвитку: практичні аспекти упровадження в початковій школі. *Development of scientific and practical approaches in the era of globalization: Abstracts of XIX International Scientific and Practical Conference* (June 21–23). Boston, USA, 2021. P. 105-107.

29. Радченко О. Я., Вихор С. Т. Взаємодія викладача зі студентами: виклики дистанційного навчання. *Сучасні цифрові технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи*. Матеріали VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Тернопіль, 11-12 листопада 2021р.). С. 174-176.

30. Радченко О. Я., Вихор С. Т. Особливості організації взаємодії між викладачем та студентами ЗВО в умовах дистанційного навчання. *Грааль науки: за матеріалами I Міжнародної науково-практичної конференції «Modern science: concepts, theories and methods of basic and applied research»*, що проводилася 25 червня 2021 року ГО «Європейська наукова платформа» (Вінниця, Україна) та ТОВ «International Centre Corporative Management» (Відень, Австрія). 2021. № 6. С. 314-319. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-scienc>

31. Радченко О., Вихор С.. Підготовка педагогів до вибору е-підручників. *Освіта і суспільство VI: Міжнародний збірник наукових праць* / Під ред. Т. Несторенко, Р. Бернатової. Ополе: видавництво Вищої школи управління і адміністрації в Ополе, Польща. 2021. С. 297-304. ISBN 978-83-66567-26-9. https://www.wszia.opole.pl/wp-content/uploads/2020/05/Zbirnyk_Osvita-i-suspilstvo-VI_new.pdf

32. Савелюк Н. М. Довіра та самодовіра у системі вищої освіти. *Психолого-педагогічні координати розвитку особистості: збірник наукових матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції, 3-4 червня 2021 року*. Полтава: НУ «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2021. С. 183–188. <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/23748>

33. Свідерська Г.М., Вей М.-А. О. Психологічні особливості професійної самооцінки майбутніх психологів. *Психолого-педагогічний супровід фахового зростання особистості в системі неперервної професійної освіти*: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю (25-26 листопада 2021р., м. Бердянськ). Бердянськ: БДПУ, 2021. С. 349-355.

34. Сіткар В., Сіткар С. Modern socialization of the ukrainian youth in the context of u. bronfenbrenner's ecological systems theory. *WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE* August 12, 2021. İzmir, Turkey. Proceedings Book. Editor Cihan YILDIZ CANPOLAT. International Association of Publishers – 2021. P. 8-14. *Режим доступу* <https://www.worldyouthconference.org/kongre-kitaplari>

35. Сорока О. В., Тацій М. В. Лідерські якості молодших школярів: теоретичний аналіз проблеми: *Modern directions of scientific research development. Proceedings of the 7th International scientific and practical conference*. VoScience Publisher. Chicago, USA. 2021. Pp. 441–445.

36. Степанюк А.В., Жирська Г.Я., Міщук Н.Й., Барна Л.С. ІНТЕГРАЦІЯ ЗМІСТУ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ЯК ПРОВІДНИЙ НАПРЯМ ЇЇ РОЗВИТКУ. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні фізичні знання як основа інтеграції змісту шкільної природничої освіти»* Умань, 24-25 листопада 2021 р. https://famv.udpu.edu.ua/images/storinki/nauka/konferencii/24-25_11/Stepanjuk.pdf

37. Турко О. Якість формування комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи в системі змішаного навчання. *Розбудова внутрішніх систем забезпечення якості в ЗВО України (До 10-ї річниці затвердження «Програми заходів із забезпечення якості освіти в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка»): електрон. наук. зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (21–22 жовт. 2021 р.)*. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2021. С. 93–96.

38. Чіп Р.С., Гончаровська Г.Ф. Суб'єктні виміри гендерної ідентичності особистості у контексті вивчення курсу «Загальна психологія». *Теоретико-методологічні проблеми сучасної психології особистості*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Івано-Франківськ, 23–24 вересня 2021 р. 196 с. С. 180 – 183.

39. Луцик І. Б., Гевко Т. І. Вивчення парадигм програмування в процесі підготовки бакалаврів в галузі цифрових технологій. *Матеріали VI всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні проблеми та перспективи технологічної і професійної освіти»*. Тернопіль: ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2021. С. 45-47.

40. Потапчук О. І., Байда І. П. Тривимірні візуалізації як засіб формування навичок графічної реконструкції у студентів галузі цифрових технологій. *Матеріали VI Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференції «Актуальні проблеми та перспективи технологічної і професійної освіти»*. Тернопіль, 2021. С. 59-60.

Участь у конференціях, семінарах:

1. 11th International Conference on Advanced Computer Information Technologies ACIT-2021 (Geggendorf, Germany, 15-17 September, 2021).
2. 12th ISAPL International Congress «New Perspectives in Psycholinguistic Research: Language, Culture, Technologies» (Aveiro, Portugal, June 3-5, 2021).
3. 13th Annual International Scientific Conference «Theoretical and Practical Aspects of Distance Learning – online». Subtitle: «E-learning in Covid-19 pandemic time», Monday 11th and Tuesday 12th October 2021, University of Silesia in Katowice (Poland).
4. 17th International Conference on ICT in Education, Research and Industrial Applications. September 28 – October 02. Kherson, Ukraine
5. II International Scientific and Theoretical Conference «Theory and practice of modern science»: (November 12, 2021 Krakow).
6. III International Scientific and Practical Conference «Theoretical and Empirical Scientific Research: Concept and Trends», December 10, 2021, Oxford, GBR.
7. International European conference on interdisciplinary scientific research (Warsaw, Poland August 8-9. 2021).
8. International scientific and practical conference «Pedagogy, psychology and teaching methods: international experience» (Riga, Latvia, July 16-17, 2021).
9. International Scientific Conference « International Days of Physiotherapy, Occupational Therapy, Physical Culture and Sports», November 9-10, 2021, Rivne, Ukraine.
10. International Scientific Conference «Physical Culture and Sports in the European Educational Space», July 9-10, 2021, Wloclawek, Republic of Poland.
11. Internationalen Wissenschaftlich-Praktischen Konferenz Teil «Grundlagen der Modernen Wissenschaftlichen Forschung», September, 10, 2021, Zürich, Schweiz.
12. Modern directions of scientific research development. 7th International scientific and practical conference (Chicago, USA, 2021).
13. Scientific practice: modern and classical research methods: II International Scientific and Practical Conference (Boston, October 15, 2021).
14. The 1st International scientific and practical conference. CPN Publishing Group. Tokyo, Japan. 2021.
15. The 2nd International scientific and practical conference. Manchester, United Kingdom. 2021.
16. The 3rd International Scientific and Practical Conference «Current Issues and Prospects for the Development of Scientific Research» (August 19-20, 2021) at Orléans, France; Epi, 2021.
17. The XV International Science Conference «Trends in the development of science and practice», (Madrid, Spain December 27 – 29, 2021).
18. V Міжнародна конференція «Сталий розвиток і спадщина у спорті: проблеми та перспективи», 29-30 листопада 2021 р., м. Київ.
19. VII International research & training conference «Public health – social, educational and psychological dimensions». 17 July 2021, Lublin, Poland.
20. VII Всеукраїнська науково-методична конференція «Теоретико-методологічні основи розвитку освіти та управлінської діяльності» (18 листопада

2021 року. Херсон, КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради).

21. XII International Scientific and Practical Conference «About modern problems in science and ways to solve them». December 6–8, 2021. Graz, 2021.

22. XVI Міжнародна науково-практична конференція «Психолінгвістика в сучасному світі – 2021» (Переяслав, Україна, 16–17 грудня 2021 року).

23. Міжнародна науково-практична конференція «Modern science: concepts, theories and methods of basic and applied research», (Відень, Австрія, 25 червня 2021 року).

24. XIX International Scientific and Practical Conference «Development of scientific and practical approaches in the era of globalization»: (June 21–23, Boston, USA, 2021).

25. II Міжнародна науково-практична конференція «Навчання впродовж життя – індивідуальний, партикулярний та універсальний контекст» (II MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA-CALOŻYCIOWE UCZENIE «SIEĆ-KONTEKSTY INDYWIDUALNE, PARTYKULARNE I UNIWERSALNE» / 2nd International Conference «Lifelong Learning – Individual, Particular and Universal») (8-9 червня 2021. м. Кельце, Польща).

26. III міжнародна науково-практична конференція «International Scientific Innovation in Human Life» (22–24 вересня. 2021 р., Манчестер).

27. II Міжнародна науково-практична конференція «Розбудова внутрішніх систем забезпечення якості в ЗВО України (До 10-ї річниці затвердження «Програми заходів із забезпечення якості освіти в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка»)» (21–22 жовтня 2021 р., Київ).

28. III Всеукраїнська науково-практична онлайн конференція з міжнародною участю «Нова стратегія підготовки педагогів: суспільні запити, освітні тренди», 27 жовтня 2021 р., Київський університет імені Бориса Грінченка.

29. III Всеукраїнський форум з міжнародною участю «Дитина у тривожному середовищі: розвивальні та відновлювальні практики» (Київ, Україна, 1 червня 2021 року).

30. Крайовий форум «Освіта – енергія майбутнього», Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. 26.09.2021 р.

31. Міжнародна науково-практична конференція «Modern science: innovations and prospects» (Стокгольм, Швеція 5–7 грудня 2021 року).

32. Міжнародна науково-практична конференція «Професійний розвиток педагога в умовах інтеграції до європейського освітнього простору: міжнародна академічна та професійна / професійно-педагогічна мобільність» (26–27 листопада 2021, м. Львів).

33. Міжнародна науково-практична конференція «Теоретико-методологічні проблеми сучасної психології особистості» (Івано-Франківськ, Україна, 23–24 вересня 2021 р.).

34. Міжнародна науково-практична онлайн-конференція «Психологія кризових станів: наука і практика», м. Київ, 4–6 листопада 2021 р.

35. Міжнародний науково-практичний семінар «Інтернаціоналізація вищої освіти в Україні: європейський контекст та вітчизняні практики» (28–29 жовтня 2021 р. Харків, ХНПУ імені Г. С. Сковороди).

36. Всеукраїнська наукова конференція «Інноваційні підходи до фізичного виховання і спорту учнівської та студентської молоді». ТНПУ, м. Тернопіль, 23-24 грудня 2021 р.

37. Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуалізація творчого професійного потенціалу майбутніх фахівців дошкільної освіти» (м. Умань, 12 лист. 2021 р.).

38. Всеукраїнська науково-теоретична інтернет-конференція «Актуальні проблеми безпеки життєдіяльності людини в сучасному суспільстві» (Миколаїв, 24 листопада 2021 р.).

8. Практична цінність результатів

I) Розроблено та впроваджено модель егалітарної особистості майбутнього педагога у ЗВО. <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/21118>

Розроблено та впроваджено науково-методичні та навчальні матеріали «Егалітарний вимір професійного становлення особистості студента як суб'єкта професіоналізації в умовах закладу вищої освіти» у процесі стажування (Кікінежді О.М., Кізь О.Б.) у навчально-виховний процес Університету Григорія Сковороди в Переяславі (8.11. 2021 по 2012.2021) (акт упровадження №875 від 13.12.2021)

Взято участь (Кікінежді О.М., Кізь О.Б.) у науково-дослідному проекті «Академічна доброчесність педагога: через навчання до професійного зростання» (№ 0119U100726) Університету Григорія Сковороди в Переяславі на підставі договору про співпрацю (Довідка № 876 від 13.12.2021 року).

Розроблено й імплементовано навчально-методичне та змістово-технологічне забезпечення формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців соціономічних професій у процесі навчальної, практичної, науково-дослідної, виховної і самоосвітньої діяльності у ЗВОЖ, розроблених тренінгах з міжкультурної компетентності та міжкультурної комунікації; концепції діяльності Центру Толерантності та методичних експозицій Музею Толерантності.

Розроблено курс «Intercultural Competence» (англійською мовою) <https://elr.tnpu.edu.ua/course/view.php?id=2250>

Розроблено нові навчальні програми для третього освітньо-наукового рівня: «Гендерна соціалізація дитини дошкільного віку», «Гендерна психологія» (3 кредити), <https://elr.tnpu.edu.ua/course/view.php?id=3355>

Розроблено програму підвищення кваліфікації (стажування) педагогічних, науково-педагогічних працівників для інших ЗВО «Психолого-педагогічні засади становлення егалітарної особистості майбутнього фахівця» (6 кредитів ЄКТС/ 180 год).

Обґрунтовано роль електронного освітнього середовища як засобу здійснення дистанційного навчання та психологічного впливу інтернет-середовища на всіх

учасників освітнього процесу в умовах виключно дистанційного навчання (*Вихор С.Т., Радченко О.Я., 2021*).

Розроблено та впроваджено просвітницьку програму «Відкриті освітні студії «Освітній заклад-територія прав людини» у Тернопільський комунальний методичний центр науково-освітніх інновацій та моніторингу (ТКМЦНОІМ) у межах проекту «Удосконалення юридичної освіти та освіти з прав людини», що впроваджується Координатором проєктів ОБСЄ в Україні у співпраці з Міністерством освіти і науки України. **Проведено** семінари-вебінари з неперервної освіти для слухачів груп СГМ_11_1,2 «Відкриті освітні студії: формування простору поваги прав людини в освітньому середовищі) та ФФМ_140_1,2,3 «Академічна доброчесність як дієвий інструмент забезпечення якості освіти у загальноосвітніх навчальних закладах» (25-26.10.2021) курсів підвищення кваліфікації при ТКМЦНОІМ (Довідка № 402 від 07.12.2021).

Здійснено консультативно-педагогічний супровід педагогів закладів профтехосвіти щодо розробки та упровадження моделі створення студії дистанційного навчання як важливої інфраструктури інформаційно-комунікативного освітнього середовища ДПТНЗ «ТВПУ сфери послуг та туризму» (Довідка № 287 від 07 грудня 2021 року).

II) Здійснено теоретичне і практичне осмислення функціональної комунікації майбутнього вчителя НУШ як інтегративної властивості особистості, що корелює із взаємодією учасників освітнього процесу, творчим потенціалом вчителя, його здатністю підтримувати доброзичливе ставлення до інших суб'єктів та проявляється в системі цінностей і норм поведінки, що формуються під впливом зовнішніх та внутрішніх чинників, де зовнішні, це – рівень моральності суспільства, рівень умов праці та якості життя людей, що залежить від реалізації соціальної та кадрової політики держави, від рівня освіти, процесу професіоналізації кадрів тощо; внутрішні – рівень розвитку комунікативної культури. Виокремлено два основні напрями формування ефективної комунікації майбутнього вчителя: перший – це розвиток культури мови, мистецтва мовлення, етики комунікативної поведінки, високих моральних якостей та гуманістичного світогляду у процесі професійної освіти; другий – наявність у кожного фахівця певних особистісних якостей і стратегій поведінки, які сприяють досягненню цілей у спілкуванні з іншими людьми.

III) Запропонована науковцями ТНПУ психолого-педагогічна модель освітнього діалогу може бути використана при розробці концептуальних основ освіти, зокрема вищої професійної, у розробці інноваційних освітніх технологій. Також обґрунтовано та апробовано оригінальну інноваційну психодидактичну технологію – освітній діалог. Результати дослідження можуть застосовуватися з метою вдосконалення програм професійної підготовки слухачів у системі післядипломної освіти, в організації неформальної освіти дорослих у процесі реалізації просвітницько-профілактичних соціальних проєктів. Досвід цілісного професійного-особистісного становлення в контексті вищої професійної освіти на

підставі використання освітнього діалогу може бути перенесений в царину психодидактичного конструювання інноваційних діалогових технологій навчання майбутніх фахівців різних галузей виробництва, сфери послуг тощо.

IV) Розроблено (частково) діагностичний інструментарій дослідження: опитувальник для виявлення рівня сформованості професійної відповідальності майбутніх фахівців, рівня їх стресостійкості та резильєнтності; діагностичний інструментарій для моніторингу стану професійного здоров'я педагогів та емоційного благополуччя здобувачів закладів загальної середньої освіти освіти.

Результати дослідження впроваджуються у практику професійної підготовки майбутніх педагогів і керівників закладів освіти та діяльність наукової школи «Педагогічний консалтинг» (консультування педагогічних працівників, керівників закладів освіти, здобувачів вищої освіти, проведення вебінарів, семінарів, тренінгів професійного антивигорання, антистрес-тренінгів, тренінгів особистісно-професійного зростання, тренінгів асертивної поведінки та ін.) . Також розроблено посібники і методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти:

1. Боднар О. Менеджмент персоналу закладу загальної середньої освіти : навчально-методичний посібник. Тернопіль : Крок, 2021. 380 с. http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/e-lib/DocDescription?doc_id=254091

2. Управлінська практика : навчально-методичний посібник для магістрантів спеціальності 073 Менеджмент / О.С. Боднар, В.М. Чайка, Г.М. Мешко, [укладачі]. Тернопіль : Шпак В. Б., 2021. 50 с. http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/e-lib/DocDescription?doc_id=254093

3. Педагогічна практика: методичні рекомендації з питань організації і проведення / уклад. : Г. М. Мешко, З. І. Удич, І. М. Нестайко, Г. М. Груць. Тернопіль : ТНПУ, 2021. 112 с. http://10.1.2.103/knugu-virtual/praci-vuklad/2021/Meshko_Udych_Nestaiko_Hruts_Pedahohichna_praktyka.pdf

4. Радченко О. Я., Кодлюк Я. П. Педагогіка вищої школи: методичні рекомендації для викладачів, магістрантів та студентів закладів вищої освіти. Тернопіль: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2021. 35 с.

Розроблено нові навчальні програми для підготовки психологів бізнесу і управління, які побудовані на засадах розробленої моделі конкурентоспроможного фахівця, а саме: Програма навчальної дисципліни «Психологія бізнесу і управління»; Програма навчальної дисципліни «Психологія маркетингу і реклами»; Програма навчальної практики «Теоретичний дослідницький проєкт» для студентів другого рівня вищої освіти; Методичні рекомендації до написання магістерських робіт за ОПП «Психологія бізнесу і управління»; Програма навчальної дисципліни «Загальна психологія з практикумом»; Програма навчальної дисципліни «Психологія віртуального середовища і кібербезпеки»; Програма навчальної дисципліни «Психодіагностика в сфері бізнесу і управління»; Програма психолого-консультаційної практики для студентів другого рівня вищої освіти; Програма навчальної ознайомлюючої практики для студентів першого рівня вищої освіти; Програма навчальної дисципліни «Вікова психологія»; Програма психолого-

консультаційної практики для студентів другого рівня вищої освіти; Програма навчальної дисципліни «Індивідуальний та командний коучинг в бізнесі»; Програма навчальної дисципліни «Теорія і практика консультування в бізнесі і управлінні»; Програма навчальної дисципліни «Соціальна психологія».

V) Розроблено:

- методичку формування готовності майбутніх учителів природознавства до використання SMART-технологій у навчальному процесі, що передбачає реалізацію подвійної мети: формування вміння використовувати ресурсну SMART-концепцію в освіті; реалізація власної безперервної освіти та забезпечення якісної професійної діяльності під час викладання шкільного курсу природничих наук.

- структурно-змістовий модуль «Методика використання SMART-технологій», що є складовою дисципліни «Методика викладання біології». Зміст і засоби його вивчення учнями, завдання на організацію самостійної роботи, тести, критерії та показники рівня сформованості здібностей і навичок учнів використовувати SMART-комплекс (мотиваційно-ціннісний, пізнавальний, діяльнісно-конструктивну, рефлексивну та оцінну).

VI) Виокремлено організаційно-педагогічні умови професійної підготовки конкурентоспроможних фахівців у галузі STEM відповідно до суспільних потреб; 2) розроблено модель діяльності викладачів STEM-дисциплін за умов невизначеності щодо моделі організації навчання; Розроблені інноваційні підходи та підібрані цифрові інструменти для навчання математики, що сприяють підвищенню інтересу до предмета та кращому його розумінню.

VII) Відповідно до Європейської моделі цифрових компетенцій для освіти науково-педагогічними працівниками наукової школи «Цифрова трансформація освітнього середовища, хмарних технологій та STEM» було проведено опитування викладачів ТНПУ щодо оцінки рівня їх власної цифрової компетентності та готовності до роботи в цифровому освітньому середовищі. Результати дослідження в подальшому стануть основою удосконалення наявних методів та методик, а також розробки стратегії розвитку цифрової компетентності викладачів та студентів університету в рамках екосистеми «SMART-TNPU» з використанням інноваційних та діджиталізованих підходів як невід'ємних частин сучасного освітнього середовища.

Центром цифрової трансформації освітнього середовища спільно з Центром дистанційного навчання ТНПУ було проведено серію тренінгів та семінарів щодо розвитку цифрової компетентності викладачів, з питань організації освітнього процесу в умовах дистанційного та змішаного навчання. Контент семінарів та тренінгів формувався відповідно до фахової приналежності викладачів та особливостей організації освітнього процесу певної освітньої програми. Особливий акцент було звернено на модуль «Розвиток цифрової компетентності студентів». Викладачам було запропоновано приклад завдань для здобувачів вищої освіти для поглиблення їх цифрової компетентності та спрямовані на розвиток навичок soft skills.

VIII) Розвиток високого рівня знань, умінь і навичок з фізичного виховання є головною метою дисципліни «Фізична культура», тому з'ясування сутності та

складових фізичної грамотності дозволить фахівцям сфери фізичної культури та фізичної реабілітації здійснювати розробку якісних навчальних програм, проводити фізкультурно-оздоровчі заходи, спрямовані на розвиток умінь і навичок у суспільстві з фізичної підготовки.

Визначено, що належне формування умінь кроскультурної комунікації у майбутніх фахівців сфери фізичної культури та здоров'язбережувальної діяльності досягається реалізацією таких організаційно-педагогічних умов, як: забезпечення кроскультурної складової змісту професійної підготовки таких майбутніх фахівців; реалізація квазіпрофесійної кроскультурної діяльності майбутніх фахівців з використанням інноваційних педагогічних технологій; упровадження іншомовної підготовки на засадах предметно-мовного інтегрованого навчання; організація комунікативної навчально-професійної діяльності у міжкультурному середовищі за допомогою кейс-методів та портфоліо.

Визначено основні критерії ефективності підготовки майбутніх вчителів фізичної культури до тренерської діяльності, а саме: стійкий інтерес до навчального процесу; прагнення до реалізації власного професійного потенціалу тренера (мотиваційний компонент); знання про загальні підходи до організації тренерської діяльності; ступінь оволодіння знаннями, необхідними для виконання майбутньої професійної діяльності (науково-теоретичний компонент); оволодіння організаційними вміннями; оволодіння комунікативними вміннями (практичний компонент); стійкість до стресових ситуацій; професійна працездатність майбутнього тренера (психофізіологічний компонент); рівень загальної та спеціальної фізичної підготовленості здобувачів вищої освіти з ігрових видів спорту; ступінь сформованості спеціальних рухових вмінь і навичок, необхідних для виконання функцій тренера (фізичний компонент).

Використання удосконаленої (інноваційної) програми реабілітації хворих на цукровий діабет 2 типу сприяло значному покращенню фізичного стану хворих, а також адаптації серцево-судинної системи до фізичного навантаження. Окрім того, у більшості хворих покращилися сон і настрій, зникли явища депресії і дратівливості.

Проведені дослідження свідчать, що проба Мартіне-Кушелевського більш інформативна, ніж проба Руф'є, яка є обов'язковою в медичному обстеженні при визначенні медичної групи для занять на уроках фізичної культури школярів.

ІХ) Напрацьовані матеріали можуть лягти в основу лекційного і практичного матеріалу для викладачів, читання ними спецкурсів та спецсемініарів, оскільки регіональні ЗМІ є основною базою для навчання журналістській вправності майбутніх спеціалістів. Практичне значення дослідження – можливість використання його результатів працівниками медійної сфери для покращення якості щодо дотримання професійних і етичних стандартів медіа текстів, а також викладачами у ЗВО під час викладання фахових журналістських дисциплін та студентів-журналістів для розуміння специфіки і методики творення медіатекстів.

9. Матеріально-технічне забезпечення:

N з/п	Назва приладу, його марка, фірма-виробник, країна походження	Науковий(і) напрям(и) та структурний(і) підрозділ(и), на якому (яких) використовується обладнання
1	2	3
1.	БФП (ксерокс, сканер, принтер)	Факультет педагогіки та психології
2.	Програмне забезпечення	Інженерно-педагогічний факультет
3.	Принтери	Факультет педагогіки та психології
4.	Компютери	Інженерно-педагогічний факультет
5.	Мультимедійний проектор	Факультет педагогіки та психології
6.	Витяжка	Факультет філології і журналістики
7.	Сканер	Факультет педагогіки та психології, Інститут мистецтв
8.	Апаратний комплекс для запису відеоматеріалу	Факультет філології і журналістики
9.	Машини для обробки даних	Факультет філології і журналістики
10.	Системний блок НЕО Intel G3250/4Gb/1 Tb/450W, Монітор TFT 22 Philips 224E5QSB IPS 1920-1080 5mc, Програмне забезпечення MS Windows 8 1 PRO 64bit Uk	Фізико-математичний факультет
11.	Системний блок (процесор Intel Pentium G5400, MaTer плата s1151 Intel H310	Фізико-математичний факультет
12.	Монітор TFT 22 Philips 224E5QSB IPS 1920*1080 5mc,	Фізико-математичний факультет
13.	3D Сканер ZS 1.1014600116, T11137554(за підтримки програми Британської ради «Активні громадяни»)	Фізико-математичний факультет
14.	Ноутбук Lenovo Idea Pad 520-15 (81BF00JGRA),1014600116, T11137553(за підтримки програми Британської ради «Активні громадяни»)	Фізико-математичний факультет

15.	3D-принтер Prime2x	Фізико-математичний факультет
16.	Ваги аналітичні	Фізико-математичний факультет
17.	Генератор Віан де	Фізико-математичний факультет
18.	набір окулярів для телескопа	Фізико-математичний факультет
19.	Підставка до панелі	Фізико-математичний факультет
20.	Осцилограф	Фізико-математичний факультет
21.	Телескоп	Фізико-математичний факультет
22.	Фотоапарат	Фізико-математичний факультет
23.	Генератор Віан де	Фізико-математичний факультет
24.	генератор зв.шк.	Фізико-математичний факультет
25.	Установка для визначення рез. Потенціалу	Фізико-математичний факультет
26.	Установка для пров. лаб.	Фізико-математичний факультет
27.	Установка для повед. Лаб.	Фізико-математичний факультет
28.	Хвильова ванна	Фізико-математичний факультет
29.	установка для вивчення косм.пром.	Фізико-математичний факультет
30.	Інтерактивна панель	Фізико-математичний факультет
31.	двохступеневий вакуумний насос	Фізико-математичний факультет
32.	цифровий вимірюваний комплекс	Фізико-математичний факультет
33.	комплект інтерактивна підлога	Факультет педагогіки та психології
34.	Системний блок	Фізико-математичний факультет
35.	Документ. Камера	Фізико-математичний факультет
36.	Ваги аналітичні	Факультет фізичного виховання
37.	Генератор Віан де	Фізико-математичний факультет
38.	Набір окулярів для телескопа	Фізико-математичний факультет

10. Кадрове забезпечення:

До виконання завдання залучено 16 співробітників (статус – відповідальний виконавець), серед яких 13 – докторів наук (Буяк Б. Б. (голова групи забезпечення розвитку наукового напрямку), Терещук Г. В., Кравець В. П., Цідило І. М., Янкович О. І., Сорока О. В., Радчук Г.К., Мешко Г.М., Кікінежді О.М., Поплавська Н. М., Гевко І. В., Чайка В. М., Сокол М.О.) та 3 – кандидати наук (Генсерук Г. Р., Наумчук В. І., Балик Н. Р.).

До реалізації завдань були долучені інші науково-педагогічні працівники Університету, що працюють за напрямом «Суспільні науки» та суміжних напрямів (у т.ч. міждисциплінарних), а також молоді науковці та здобувачі вищої освіти.

11. Основні висновки за результатами виконання завдань:

І) У контексті гуманістичної психології та педагогіки проаналізовано проблему становлення егалітарної особистості майбутнього педагога як ключової фігури у створенні гендерно чутливого і недискримінаційного освітнього середовища для дітей та молоді. В основу програми соціально-психологічного супроводу егалітарної

особистості майбутнього вчителя покладені провідні ідеї гуманістичної психології, інтеграція компетентнісного, особистісно орієнтованого, гендерного, суб'єктно-діяльнісного, особистісно-егалітарного та студентоцентрованого підходів як системотвірних складових гуманізації освіти.

З позиції гендерної методології подано авторське визначення егалітарної особистості майбутнього фахівця як суб'єкта самотворчості, відкритої, самодостатньої, гендерно компетентної особистості, що сповідує принципи рівноцінності та паритетності статей в особистісному та професійному життєздійсненні.

Із позицій системного, компетентнісного, особистісно орієнтованого, гендерного, суб'єктно-діяльнісного та особистісно-егалітарного підходів розкрито теоретико-методологічні засади, соціально-психологічні детермінанти та механізми формування гендерно компетентного фахівця, окреслено ефективні шляхи підготовки нової генерації учительських кадрів. З'ясовано, що гендерна компетентність проявляється у здатності майбутнього фахівця до гендерної чутливості в організації навчально-виховного процесу; гендерного аналізу методичних матеріалів; формуванні егалітарних орієнтацій вихованців шляхом поширення системи гендерних знань та реконструкції статевих стереотипів; сприянні гендерному самовизначенню дітей та юнацтва на засадах рівноправ'я, розвитку толерантності попри статеві стереотипи та упередження.

У контексті гендерної парадигми окреслено організаційно-педагогічні умови формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців соціономічних професій у ЗВО як невід'ємного складника гендерно компетентної, гендерночутливої та толерантної особистості майбутніх педагогів.

Визначено принципи, зміст і методи психолого-педагогічного супроводу егалітарної особистості майбутнього педагога. Обґрунтовано засади, розроблено принципи, уточнено індикатори недискримінаційної освіти. Здійснено системний аналіз гендерної та сексуальної соціалізації дітей та юнацтва.

Означені шляхи інтегрування знань гендерної теорії до змісту дисциплін психологічного та педагогічного циклу навчально-професійної підготовки майбутніх фахівців сприяють активізації самовизначення здобувачів вищої освіти у питаннях гендерної культури та допомагають їм набути компетентностей у проєктуванні гендерно чутливого і недискримінаційного освітнього середовища, сприятливого для збереження внутрішніх ресурсів усіх суб'єктів освітнього процесу, їхнього психологічного благополуччя, формування життєздатності і життєстійкості, рефлексивного і проєктуючого ставлення до самоосвіти із постановкою цілей саморозвитку і самореалізації без жодних обмежень за ознакою статі.

Виявлено, що інноваційні гендерно-освітні технології здійснення психолого-педагогічного супроводу професійного становлення майбутнього фахівця включають реалізацію інтерактивних методів соціально-психологічного навчання, розроблення освітньо-тренінгових програм, інтеграцію гендерних модулів у зміст психолого-педагогічних дисциплін, ІКТ-технологій, е-навчання, участь у

Всеукраїнській мережі гендерно-освітніх центрів, міжнародних та всеукраїнських конференціях, кампаніях та акціях тощо.

Низка положень і висновків впроваджених гендерно-освітніх технологій як інноваційних може бути використана в поглибленні гендерних аспектів державної молодіжної політики, визначенні основних стратегій національного механізму забезпечення культури гендерної рівності, формування егалітарної свідомості молодих людей з метою їх успішного життєвого та професійного життєздійснення в контексті європейської моделі гендерного паритету.

II) Вперше проаналізовано значення синергетичного, герменевтичного, феноменологічного, суб'єктно-вчинкового та культурно-психологічного підходів для досліджуваної проблеми, що спрямоване на досягнення складної архітектури особистості і цілісний характер самовизначення людини в професійній діяльності зокрема та в культурі, житті загалом. Створені нові підходи до дослідження такого складного і маловивченого у психологічній науці феномену як освітній діалог та діалогічна компетентність конкурентоздатних фахівців.

Власне обґрунтування інноваційної гуманітарної технології – освітнього діалогу створює психолого-педагогічні умови для цілісного становлення особистості майбутніх фахівців як суб'єктна професійної діяльності та власного життя загалом.

III) Дослідження наукової школи «Педагогічний консалтинг» у звітному періоді було спрямоване на покращення якості підготовки майбутніх педагогів в контексті стратегії модернізації освітньої галузі. Визначений науковцями підхід до проблеми професійної підготовки майбутніх конкурентоспроможних фахівців в умовах модернізації освітньої галузі є системним, базується на положеннях біопсихосоціопедагогіки, ґрунтується на ідеях психоенергетики, ортобіотики, акмеології, психології праці. Детермінантами сформованості конкурентоспроможності є: високий рівень стресостійкості і резильєнтності майбутніх фахівців, сформованість асертивної моделі їх поведінки; сформованість професійно-суб'єктної позиції і професійної відповідальності, розвиненість позитивного, саногенного, творчого, конструктивного мислення. Тому при дослідженні проблеми формування конкурентоспроможності фахівців закладів вищої освіти основна увага зосереджується на формуванні акмесинергетичної позиції майбутніх фахівців, формування професійної відповідальності, професійної стресостійкості та резильєнтності, асертивної моделі їх поведінки, готовності до інноваційної діяльності конструктивного подолання професійних труднощів. З урахуванням вищезазначеного дослідження на I етапі виконання завдань перспективного плану розвитку наукового напрямку «Суспільні науки» передбачає:

1) розроблення й упровадження цілісної системи формування професійної стресостійкості майбутніх педагогічних і керівних кадрів на етапі професійної підготовки;

2) обґрунтування і розроблення комплексної програми формування професійної відповідальності майбутніх педагогів на етапі професійної підготовки;

3) розроблення технології психолого-педагогічного супроводу особистісно-професійного зростання педагогів засобами інформальної та неформальної освіти.

Це слугуватиме орієнтиром для проведення дослідження, результати якого будуть сфокусовані в моделі системи формування конкурентоспроможності майбутніх педагогів у закладі вищої освіти.

IV) Визначено способи удосконалення ОПП «Психологія бізнесу і управління» (першого та другого рівня вищої освіти) підготовки майбутніх фахівців зі спеціальності 053 Психологія.

Здійснено аналіз історії виникнення і наукового осягнення поняття «конкурентоспроможний фахівець», виокремлено основні підходи до операціоналізації феномену. Сформульоване визначення поняття, під яким розуміється інтегральна компетентність фахівця, яка передбачає водночас стійку систему професійних компетентностей та здатність швидко і безболісно адаптуватись до нових умов здійснення професійної діяльності.

Відтак, маркерами конкурентоспроможності виступають інтегральні характеристики особистості: спрямованість, фахова компетентність та гнучкість, які представляють, водночас, і схему діагностики зазначеного феномену.

Діагностична програма спрямована на вивчення: 1) ділових якостей особистості (організованість, відповідальність, особливості ділової комунікації), 2) якостей, що характеризують мотиви професійної діяльності (мотиви, цінності, ділова спрямованість), 3) характеристики спрямованості особистості (особливості мотиваційної сфери особистості), 4) якостей, які забезпечують гнучкість фахівця (релієвність, адаптивність, життєстійкість).

В результаті теоретичного аналізу з'ясовано, що найбільш ефективними у формуванні конкурентоспроможного фахівця є інноваційні освітні технології проблемного навчання, проєктні технології, особистісно-орієнтоване навчання, групова технологія навчання. Ці технології активно використані при підготовці нових навчальних програм ОПП «Психологія бізнесу і управління» та при удосконаленні вже наявних програм навчальних дисциплін, котрі читаються науково-педагогічними працівниками кафедри психології.

V) У полісуб'єктому середовищі сучасних закладів освіти відбувається постійне збагачення новими компонентами: інноваційними технологіями, а також формами, засобами, методами роботи, виявленими на основі ретроспективного аналізу генези початкової, дошкільної, педагогічної освіти у другій пол. ХХ – поч. ХХІ ст.

Позитивний ефект на підготовку майбутніх фахівців виявляють: технологія формування м'яких навичок (soft-skills) у фахівців дошкільної та початкової освіти; інтермедіальні технології в контексті інтегрованої мистецької освіти; технології формування успішної особистості старших дошкільників та учнів молодшого шкільного віку у процесі медіаосвіти; технологія формування основ правової культури учнів молодшого шкільного віку. Використання зазначених технологій сприяє удосконаленню підготовки здобувачів освіти, є чинником позитивних суспільних трансформацій. Нове розуміння успіху, успішності, зміна методологічних основ досягнення успіху, формування гнучких навичок на засадах педагогіки серця є

не лише чинником поліпшення якості освітнього процесу, а й сприяє гуманізації сучасного суспільства.

Суттєва увага приділена педагогічній діагностиці. Зокрема, обґрунтовано діагностичний інструментарій для визначення рівнів сформованості творчих умінь молодших школярів, що сприяє розвитку креативності як наскрізному вмінню здобувачів освіти.

VI) Опис практичного досвіду реалізації дослідження парадигми функціональної комунікації майбутнього вчителя НУШ свідчить про широкі можливості функціональної комунікації у різних напрямках педагогічної діяльності, передусім в організації освітнього процесу НУШ. Освітнє середовище формує нові смисли, концепти, посилює спілкування, відповідно, функціональна комунікація постає як досвід, надбання і водночас дієвий ресурс майбутнього вчителя, необхідний для творчої продуктивної практичної діяльності.

VII) На основі аналізу освітніх програм підготовки майбутніх фахівців гуманітарного профілю першого та другого рівнів освіти визначено змістове наповнення навчання за структурно-логічною схемою, де провідне місце займає методичний, науковий і дослідницький навчальний матеріал з навчальних дисциплін, що забезпечують розвиток цифрової компетентності майбутніх фахівців.

Визначено завдання та переваги *blended learning*, дидактичні аспекти його впровадження у навчальний процес Університету. Практика імплементації *blended learning* включає традиційні (класичні) методики навчання, онлайн діяльності, електронні ресурси, оцінювання, які застосовуються викладачами університету.

Викладач університету відіграє важливу роль у функціонуванні якісного відкритого цифрового освітнього середовища університету, у якому відбувається розвиток цифрової компетентності здобувачів вищої освіти як майбутніх висококваліфікованих фахівців.

VIII) Встановлено, що основними показниками результатів впровадження STEM-освіти в університеті є: інтеграція як математичних, так і цифрових компетентностей здобувачів вищої освіти, розв'язування прикладних задач, активна участь викладачів, здобувачів вищої освіти, учителів, учнів у різних формах STEM-навчання, цікавість до STEM-проєктів і STEM-практик.

Розроблено інноваційні підходи використання цифрових технологій навчання учнів та здобувачів вищої освіти на основі розвитку їхніх математичних та цифрових компетентностей, впроваджено в навчальний процес інноваційні педагогічні та цифрові технології.

У результаті дослідження було виконано проєктування, змістове наповнення та апробація навчального курсу «Цифрове математичне моделювання» для спеціальностей 014.09 Середня освіта (Інформатика) та 014.04 Середня освіта (Математика) на основі використання сучасних інноваційних методів та цифрових технологій навчання математичному та комп'ютерному моделюванню.

Співпраця з норвезькими партнерами в рамках проєкту Eurasia 2019 CPEA-ST-2019/10067 «Development of students' mathematical competencies through Digital Mathematical Modeling» (DeDiMaMo), підтримує та просуває українські освітні

послуги, підвищуючи їх привабливість для здобувачів вищої освіти, професорів та дослідників як на національному, так і на міжнародному рівнях, сприяючи подальшій інтеграції українських університетів до європейської освітньої мережі та коригування освітніх стандартів та політики.

IX) Отримані результати демонструють місце SMART-технологій у педагогічній діяльності майбутнього вчителя. Особливості їх застосування в освітньому процесі пов'язані з об'єктом вивчення (пізнання) в школі. У нашому дослідженні це цілісні системи живої природи у їх ієрархічних зв'язках та взаємозалежностях, а також потреба у формуванні емоційно-ціннісного ставлення до світу природи на засадах біоетики.

X) Показники фізичної грамотності є контекстуально чутливими для населення України. Набір обраних показників свідчить про те, що вони відображають структурну ієрархію побудови «фізичної грамотності». Вибрані показники, зокрема, відповідають цілям навчання здобувачів вищої освіти, враховують перелік необхідних знань, умінь і навичок відповідно до вимог української програми, враховують мотивацію суспільства, усвідомлення активного способу життя та достатню рівень важливості фізичного напруження для здоров'я

Комплекс умінь кроскультурної комунікації фахівців сфери фізичної культури та фізичної реабілітації, який детермінований структурою процесу комунікації, визначають такі компоненти, як: 1) уміння кроскультурного спілкування: ідентифікувати й аналізувати факти культурних відмінностей; адекватно інтерпретувати вербальну, невербальну та паравербальну інформацію; використовувати іноземну мову для результативного кроскультурного спілкування; 2) уміння кроскультурної поведінки: розрізняти поведінкові й психологічні особливості, зумовлені належністю до певної культури; застосовувати відповідні ситуації міжкультурного спілкування прийоми, стилі та стратегії поведінки щодо встановлення контакту, урегулювання конфліктів, досягнення консенсусу; 3) соціально-перцептивні уміння: толерантно ставитись до представників інших культурних спільнот; застосовувати децентрацію в процесі кроскультурної комунікації; застосовувати рефлексивні здібності для корегування власної комунікативної поведінки у кроскультурному контексті.

Структурно-педагогічна модель формування готовності майбутніх фахівців фізичної культури до тренерської діяльності найбільш повно відображає розвиток цього цілеспрямованого процесу. Усі структурні компоненти поетапно відображають зміст та спрямованість цілісного педагогічного процесу та забезпечують найкращий результат для кожного окремого здобувача вищої освіти, як майбутнього висококваліфікованого та конкурентоспроможного фахівця.

Для оптимального розвитку силових якостей сучасних єдиноборців доцільно використовувати методи колового тренування, повторних зусиль, ексцентричний, ізокінетичний, ізометричний. Виважене використання засобів силової підготовки єдиноборців, правильне їх дозування сприяють ефективному урізноманітненню тренувального процесу. Створюється можливість здійснювати диференційований та індивідуальний підхід, дозування фізичних навантажень, а також підвищувати

моторну щільність та інтенсивність занять з урахуванням рівня фізичної підготовленості спортсменів, що в підсумку дасть змогу значно підвищити результативність змагальної діяльності особистості.

Пропонована удосконалена програма фізичної реабілітації хворих на цукровий діабет 2 типу значно підвищує ефективність медикаментозного лікування цукрового діабету 2 типу, а застосовані засоби і методи мають профілактичну дію на розвиток ускладнень, які пов'язані з основним захворюванням, що свідчить про ефективність розробленої програми.

спрямовані на формування культури здоров'язбереження впродовж життя учнів у партнерстві з батьками, вчителями, вихователями.

Важливою складовою для визначення фахівця фізичної культури та фізичної реабілітації як кокурентоспроможного та кваліфікованого є вміння ефективно використовувати та виокремлювати більш ефективні методи оцінки гемодинаміки осіб різних вікових груп. У результаті досліджень з'ясовано, що проба Мартіне-Кушелевського більш інформативна, ніж проба Руф'є, яка є обов'язковою в медичному обстеженні при визначенні медичної групи для занять на уроках фізичної культури школярів.

XI) Динамічний розвиток медійної сфери вимагає належного рівня розвитку людського потенціалу – підготовки майбутніх журналістів, які забезпечуватимуть якісну продуктивну діяльність у медійній царині. Першочергово це залежить від якості освіти, в процесі якої формуються загальні та професійні журналістські компетентності, що відповідають вимогам. З метою орієнтації навчання майбутніх журналістів переважно на практичну діяльність, на прикладі конкретних медіатекстів визначено позитиви і недоліки, а також технологічні та жанрові їх особливості, схарактеризовано специфіку сучасного українського медіатексту; доведено, що медіатексти забезпечують інформаційні потреби суспільства; вивчено пізнавальні його і психологічні основи впливу на людину; з'ясовано сучасну дискурсивну парадигму змін у медійній системі; означено специфіку всеукраїнських та регіональних ЗМІ у контексті сучасних суспільних тенденцій; виокремлено переваги й недоліки діяльності всеукраїнських і регіональних ЗМІ; окреслено форми та інструменти, які використовуються для створення й реалізації маніпулятивних технологій у медіа, зокрема на телебаченні.

12. Висновок науково-технічної (наукової) ради ЗВО:

Протокол № 1 від 12. 01. 2022 р. засідання науково-технічної ради Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка про відповідність виконання завдань перспективного плану розвитку наукового напрямку, визначених у ТЗ-2021.

Ректор

Проректор з наукової
роботи та міжнародного
співробітництва

